

Postritel: „Autod 3” * „Ämblikmees: Kojutulek”

KOOLILASTE AJAKIRI

HIND 2,25 €

7-8
2017

HEALAPS

AUHINGNASADU

KENAL KEVADISEL AJAL *Barbie*

Kenal kevadisel ajal, just emadepäeva eel, tõstavad päid nii kullerkupud kui ülased, nii tulbid kui nartsissid. Ei metsa- ega ka aialilledel ole mingit muret oma soengute pärast: kullerkuppude nupud on ikka kauniti kuldseid ja ülased valendavad igal kevadel ühtviisi heledalt. Eks nii inimesed kui ka nukumid soovi kevadel eriti ilusad ja värsked välja näha. Näiteks Juuksemängu-Barbie võib lakkamatult proovida uusi soenguid – küll tainelisi, küll lokilisi. Tüdrukutelegi meeldib aeg-ajalt üksteisele üksteist soenguid teha. Aga missuguse soengu teeksid Sa emadepäeva puhul oma emale?

Pane oma head mõtte paberile ja saada toimetusse enne **5. juunit 2017!** Parimatel soengukavandajatel on lootust võita Juuksemängu-Barbie Rimonnelt!

Rimonne soengutegemise- võistluse võitjad on **HANNELA AASA** Nissist, **ANN MIRTEL** KULLA Laevast ja **ELISABETH KULL** Puurmanist.

PALAV SUVETERVITUS KÕIGILE SÕPRADELE JA SUGULASTELE!

Nagu ehk juba märkasite, on meie süda-suvenumber ka tänavu peaaegu poole paksem kui jaanikuine ajakiri. Lugemist peaks jaguma nii juuli- kui ka augusti-kuuks ning koos teiega läheb ka Hea Lapse toimetus väikesele suvepuhkusele. Enne aga teeme teatavaks mainumbris välja kuulutatud võistluste tulemused. Ja muidugi jääme ka suvisel ajal ootama teie uusi vastuseid, kirjutisi ja joonistusi. Auhindade kättesaamisega on lood endised: **Tallinna, Harju-, Lääne-, Järva- ja Virumaa** lugejate auhinnad toimetame **Kullo Lastegaleriisse** (Kuninga 6, Tallinn, avatud teispäevast laupäevani kella 10 – 18). **Lõuna-eestlaste** preemiad läkitatakse O. Lutsu nimelisse Keskraamatukogusse (Tartu, Kompanii 3/5). Kui kellelgi on muid soovide ja ettepanekuid, siis palume toimetusse kirjutada või meilida.

Ristsõnalahendajaist tõi loosiõnn „Juku juntsüklopeedia“ **KAROLINE VOLKOVILE** Paistust, **SANDRA ELLERILE** Aakrest ja **PARINA AGGARWALILE** Manchesterist.

Viktoriinilahendajaist võitsid auhinnaraamatud **KARL MART KORKA** Puurmanist ja **MATTIAS OKS** Viljandist.

Lembitu mõistatuse auhinnaraamatu saab **MARKUS MAASIKAS** Türitl.

Palju õnne seekordsetele võitjatele! Järgmises numbris on juba uute auhinnasaajate nimed.

Rekato lemmikloomajoonistamise võistluse auhinnad võitsid **JANETTE LIIS JÄÄTMA** Türitl, **KEITLIN CHARISMA** Vana-Kuustest, **SÄDE KÜLVET** Puurmanist, **MIRTEL OSTRAT** Ahjalt, **NORA LIIS PALM** Sillaotsalt ja **BERT VAINO** Laevast.

Suur aitäh haridus- ja teadusministeeriumile, kes tellis ajakirja meie põhikoolidele!

HEA LAPS SELLES NUMBRIS:

LAHEDAT LUGEMIST

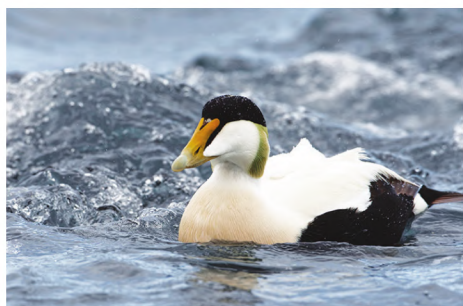
Aleksandra Veske „Kevadine kohtumine” — 4
Suveluulet — 6
Laura Mägi „Kui mõtted peas karjuvad” — 8
Laule ja lugusid Võru Kreutzwaldi Koolist — 10
Merili Valge „Tüdruk nimega Olivia” — 12
Hugo Tossi „Suur muutus” — 13
Pärnumaa laste luulet lemmikloomadest — 14
Kaie Ilvese „Ruudi” — 16
Margus Oopkaubi „Päikesetõus” — 17

GALERII

Huvikeskus Kullo suurnäituselt — 18
Markus Saksatamme, Markus Kase, Kaili Elis Ige värssed — 19

MAAILM MEIE ÜMBER

Tore loodus: Mai Zernask porgandist — 20
Tere, lind! Peep Veedla hahast — 22

Avasta endas geenius! Madis Maasing Tartu piiskopist — 24
Audentese kooli sipelgad ja teised — 26
POSTER 1 „Autod 3” — 27
POSTER 2 „Ämblikmees: Kojutulek” — 28
Uuemõisa laste mõtteid Eestist — 31
Mänguasjamuuseumi näitus — 32
Türi lapsed vanadest mänguasjadest — 33
Meie suurkujud: Jaak Urmet Jüri Krjukovist ja
Urmas Kibuspuust — 34
Järjehoidja — 37

TEE ISE!

Osavnäpp: Lully Gustavson salanurgast — 39
Mustkunstnik Ande telefonitrikk — 40
Soengud emale — 41
Sandra sööginurk: hernesupp, roheline smuuti — 42

NUPUTA JA NAERA!

Ilmar Trulli ristsõna — 43
Lembitu mõistatus, viktoriin — 44
Naeru-uss — 45

Paetisme — 46

ELUMELU

Uudiseid — 47
Huvid ja hobid: Anna-Maria intervjuu Raul Mihkel Antoniga — 48
Kinouudised — 49
Maarin Danieli „Tüdruk ja kelgukoer” — 50
Annika Rääbise „Lepatriinu täpid” — 51
Siit ja sealt — 52
Thomas Scheileke koomiks — 53
Jaanika Kolgi „Anka ja hammustav liblikas” — 54
Rimonne uued Unod — 55
Rekato „Mina olen Alias” — 56

Ajakiri Hea Laps ilmub 1994. aastast
Väljaandja: SA Kultuurileht
Voorimehe 9, Tallinn 10146, tel 6314428
Toimetus: toimetus@healaps.ee
Peatoimetaja: Leelo Tungal (leelo@healaps.ee)
Kujundaja: Vivika Kalt (vivika@healaps.ee)
Toimetaja: Anna-Magdaleena Kangro (anna@healaps.ee)

Trükk: PRINTALL
Tellimine: AS Ekspress Post,
tel 6177717
www.tellimine.ee
Hind üksikmüügis 2,25

Kaanepilt: Viive Noor

Kevadine kohtumine

Žürii eriauhind Sten Roosi muinasjutuvõistlusel 2017

Aleksandra Veske Tudulinna põhikooli 9. klassist

Ühel kaunil kevadhommikul ärkas konn Albert magusast talveunest. Ta tundis end täiesti väljapuhanuna. Albert ronis jõe põhjamudast välja, tegi mõned virgutavad kükid, venitas magamisest veel kangeid lihaseid ja sooritas paar hüpet.

Trenn oli ergastav, nüüd oli vaja kõhtu täita. Albert püüdis mõned sitikad ja nälgi oli kustutatud. Konna-noormees vaatas ringi, kust leida paras leheke, millel mõnuleda ja kevadet nautida. Ta märkaski pisut eemal sobivat vahtralehte, kalpsas selle juurde ja haaras kaenlasse.

Lehe alt tuli välja ilus heleroheline konnatüdruk. Mõlemad konnad ehmusid ja leidsid, et targem on teineteisest eemale volksatada.

Albert oli tükk aega šokis. Mitte ehmatusest, vaid konnaneidise veetlevast välimusest. Ta aina meenutas hetke, kui vahtralehe üles tõstis. Albert otsustas minna tagasi, et rohelise preiliga tutvust teha.

Ka rahunenud konnaneiu mõistis, et oli kohtunud huvitava noormehega ja tal tekkis soov seda sitkete säärttega selli lähemalt tundma õppida.

Mõlemad konnad pöördusid ümber ja peagi nad

kohtusid taas. Albertile tundus konnapiiga veel vapustavam kui enne. Nii läikivrohelist ja kauni-kärnalist olendit polnud ta varem näinud.

Albert kummardus sügavalt, tervitas ning tutvustas ennast. Konnapreili ei vastanud midagi, sest ta ootas vabandust vahtra-lehe äravõtmise pärast. „Ma vabandan, kui teid ennist ehmata-sin,” püüdis Albert neidu jutule meelitada.

„Vabandus vastu võetud,” tuli vaikselt üle neu huulte.

„Tohib küsida, kuidas on kauni piiga nimi?” jätkas Albert tutvuse sobitamist.

„Liina. Ja ma pole piiga!”

„Vou! Liina on kõige kaunim nimi, mida ma kuulnud olen!”

Liina lõi pea edvistavalt püsti, kuid nõustus edasi jalutama. Vars-ti jäi ta seisma ja halises, et tal on palav. Albert viis konnaneiu puu varju.

„Kas nii on parem?”

„Ma ei tea, tunnen, et hakkan minestama! Albert, kui sa ei taha, et ma minestan, siis pead mulle kohe vett tooma!”

Konnakavaler tormas nii kiiresti kui jalad võtsid jõe äärde, keeras kaldalt leitud lehe torbikuks, täitis selle veega ja tuli tuhatnelja tagasi.

Liina seisis puu all ja lausus mossitades: „Kas sa ei arvanud, et ma võin janusse surra? Sul läks nii kaua aega! Mul läks janu juba üle!” – „Ma vabandan, mu arm, tegin nii kiiresti kui suutsin.” – „Mis seal siis ikka, jalutame nüüd edasi.”

Albert oli jooksmisest surmväsinud, aga ta ei kurt-nud. Ta võttis Liina käevangu ja nad kepsutasid edasi Sääsejärve äärde, sest Liina kaebas nälga näpistavat. Seal oli rohkesti toidupoolist. Kui Albert kugistas nel-jandat sääske, küsis Liina: „Kas sa ei näe, et ma ei saa ühtegi putukat kätte? Püüa mulle ka!” – „Muidugi, sinu heaks teen ma kõike, mu Liinake!”

Konnaneiu põsed löid õhetama, ta sättis ennast mugavalt pehkinud kännule istuma ja jäi noormeest silmitsema.

„Näe, siin on sulle sääsed, lase hea maitsta,” katkes-tas Albert Liina unelemise.

„Tead, need on nii lahjad, mul läheb neid vaadates söögiisu ära,” turtsatas konnapreili. „Ei ole midagi,

Alina Latõševa Mustamäe Laste Loomingu Majast

eks ma süön siis ise,” pomises Albert ja kugistas toidu kiiresti alla, sest juba tiris Liina teda edasi.

Päike oli loojumas, järvelt tõusis udu. „Kuule, Albertike, mul on külm – tee lõke üles!” tuli Liina uue sooviga lagedale. Albert-konnake oli väsinud, hetkeks välgatas lausa mõte, et tuleks sügis kiiremini, siis saaks uuesti talveunne jääda. „Kas sa tahad, et ma kiviks külmuksin?” kostis ta kõrva Liina porin.

Konnanoormees kortsutas kulmu: „Liina, mis sul viga on? Üritan teha kõike, mis minu võimuses on. Tõin sulle vett, aga ise olin janu. Püüdsin sulle sääski, kuid sina põlgasid need ära. Nüüd tahad, et ma teeksin tuld ja seejärel oleks sul palav hakanud. Ma tahan, et sul oleks hea, aga ma ei jaksa kõiki su kapriise taluda.”

Liina oli juba veidi varem mõistnud, et hakkas oma pirtsutamisega üle piiri minema.

„Albert, andesta mulle. Tahtsin sind proovile panna, et teada saada, kas sobiksid mulle kaasaks ja meie kullestele isaks. Vabanda mu pirtsakust! Sa oled kulda-väärt noormees.”

Muidugi unustas Albert kohe Liina tujukuse ning oli nõus jääma Liina kõrvale kogu suveks, kuni sügisese põhjamutta pugemiseni. Kooselu kinnituseks kutsus ta konnaneiu kuukiirtes helkivasse tiigivette ujuma. Pärast istus konnapaar koos vesiroosilehel ja Liina kuulas heldinult Alberti mahedat baritoni.

Mustamäe Laste Loomingu Maja näitusel

ÄIKE

Vahel, kui tormine on ilm,
siis taevas mõni tume pilv.
Hästi on kuulda äikest
ja näha pole päikest.
Mõni teda kardab väga
ja toast ei välju tema pärast.
Kuid lõpuks äike ära läheb
ja päike tagasi tuleb.

Merilyn Vandrecht Kalmetu põhikoolist

SUVEOOTUS

Ootan suve juba,
selleks on mul luba.
Tahaks ma siis ujuda,
mitte koolis kudedada.

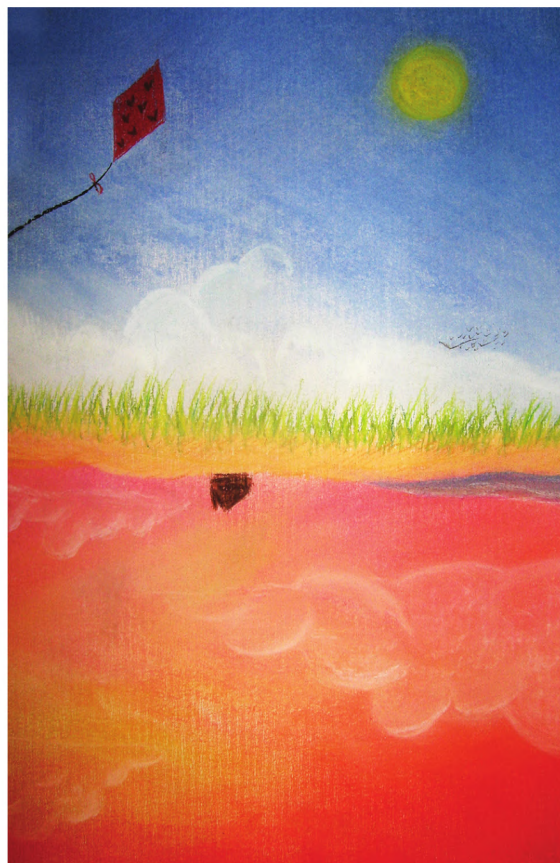
Õues mõnus päevitada oleks,
mitte midagi õppida meil poleks.
Ootan, ma ootan veel –
loodan, et ta on siapoole teel.

Meenutan, kuis suvel saime nalja,
eriti siis, kui jõime kalja.
Kas ma tõesti kuulen suve häält?
Ei, see tuli libedalt jäält.

Suvi – särav, ilus ja ka kuum,
see ongi asja tuum.
Esimene suvevaheaja päev –
see on nii meeldejääv.

Ei saa üle suveootusest,
mingist suurest lootusest,
et ta tuleks suure hooga
ja mingi väga huvitava looga.

Moonika Lembavere Leie põhikoolist

Anu Guraya Huvikeskus Kullo näitusel

...

Kui päikest pole,
on ilm kole.
Kui tuleb udu,
siis tuppa läen ruttu.
Kui õues vihma sadu,
siis peitu läheb madu.
Kui õues äike möllab,
siis väike laps tõinab.

Marta Poolakese Kalmetu põhikoolist

Johanna Lättemägi Huvikeskus Kullo näitusel

Tarmo Vaarmets

TORT JA LUULE

Torti kaunistavad kirsid,
luules rosinateks värsid.
Pagar kokku segab kreemi,
luuletaja lisab riimi.

Tordil katteks suhkrust roosid,
taigna sisse pandud moosid.
Lilledeta poleks luulet,
marjadeta pihlapuudel.

Maitsev tort on õige magus,
luuletus võiks olla ladus.
Üks käib suhu lusikaga,
teine sobib muusikaga.

Värsse kirjutavad anded,
kelles leegitsevad tunded.
Torti torgatakse küünlad,
sünnipäevalaps need süütab.

RAHULOLEK

Suvine maasikamaik paitab õrnalt lapse huult,
lõunatuuled sasivad juuksejuurt.
Ere päike hiiepuude vahelt
paitab hommikuti kargelt.

Mulin ja sulin radades,
aedviljad nagu perekond padades.
Täiskuu suveööil nagu lumenööp,
mõnikord mõne tähegi särama lööb,

Kullerkupupärg,
värskelt pannil praetud särg.
Sipelgate valvelolek.
Suvi, ega see palve pole!

Mirabell Veli Holstre põhikoolist

Ülle Kütsen

SUVELAAGER

Kodust eemal nädala!?
Äkki olen hädas ma?
Õelge mulle, kas te ka
laagris teiste lastega?

Roni, hüppa, jookse, uju,
võta ühes hea tuju.
Metsas, õues, matkarajal
suveseiklust taga ajan.

Ah, ei ole hädas ma,
kui kodust eemal nädala!
Päris kindlalt olen ma
laagris teiste lastega.

Kui mõtted peas karjuvad

Läänemaa Keskraamatukogu auhind Sten Roosi muinasjutuvõistlusel 2017

Laura Mägi Palivere põhikooli 9. klassist

Elas kord... Kunagi väga ammu... Seitsme maa ja mere taga... Olnud kord... Siis, kui rohi rohelisem oli...

Nõnda piinasid tüdrukut muinasjuttude algused, erinevad tegelased, võlusesemed, kordused. Tänu neile fantaasiarikastele mõtetele ning mõnel juhul üsna mõtetutele sõnadele ei suutnud Mari korralikult keskenduda õppimisele ega saanud ka rahulikult magada.

Mari sammus hommikul kooli. Oli just algamas geograafia kontrolltöö, kui tüdruk klassi sisenes. Ta istus viisakalt, võttis pinalist pastapliiatsi ning hakkas oma töölehte täitma.

„Selgita, miks on Kagu-Eestis talv külmem kui Lääne-Eestis,” luges Mari, kuid mõtted segasid tüdrukut niivõrd, et kui neiu vastust kirjutama hakkas, kõlas see nõnda: „Elanud kord ilmataat, kes lumetaadiga koostöös kliimat kujundas. Kuna külmataat oli pärit Haanjamaalt, lasi vanake sinna rohkem lund sadada, et kõrgematel maastikel suuremad lumememmed valmiks.” Kui Mari oma vastust veidi täiendanud oli, liikus neiu järgmise küsimuse juurde, kuid midagi targemat ei osanud ta ka siis kirjutada, sest kõik järgmisedki vastused olid muinasjutulikud ning neisse lipsasid võlusesemed, kollid-trollid ja lumeeit.

Nii õpetajatele kui ka Mari vanematele tegi tüdruku eripära muret. Pere oli mitmeid kordi erinevate arstide ja spetsialistide vahet jooksnud, kuid miski polnud aidanud. Ka koolipersonal püüdis toeks olla, kuid Mari pidi siiski üksi kõigega hakkama saama, sest tüdruk oli ainulaadne ja keegi ei teadnud, miks. Nii läksid talv, kevad. Suvepuhkuse ajal ei tulnud õnneks kontrolltööde küsimustele vastata.

Uue kooliaasta alguses pani kirjandusõpetaja stendile teate, mis kutsus noori muinasjutte looma. Mitmed aastad oli Mari sellest plakatist tuimalt mööda kõndinud, kuid sellel korral ei saanud tüdruk kirjult paberilt silmi. Plakatil olid murueide tütrede, kes salapäraselt sõrmega kutsusid. Mari pilk peatus ühel heledajuukselisel haldjal ning ta kuulis, kuidas too teda kutsus. Tüdruk pilgutas hämmastunult silmi, kuid neiu plakatil vaatas Marile otse silma ning kordas: „Tule! Tule kirjuta meile, Mari! Mari, tule...” Mõtleski siis neiu, et proovib midagi paberile panna. Mõne päeva möödudes oli jutuke valmis, kuid Maril polnud julgust seda õpetajale näidata, vaid ta kutsus oma parima sõbra kirjutatut üle vaatama. Mark silmitses juttu suure huviga. Lugemise lõpetanud, ei paistnud poiss kuigi rõõmus olevat.

„Mis viga?” küsis Mari murelikult oma kirjutatut silmitsedes.

„Eh, täitsa hea on, aga peaksid seda siiski natuke muutma. Või äkki proovid veel mõned lood kirjutada, siis on parem ja kindlam tunne,” julgustas poiss. Mari mõtles ja mõtles ja mõtles ning nõustus. Ikkagi ju alga-ja esimene katsetus.

Möödus päevi, mil Mari oli muinasjutu sootuks lauale unustanud. Ühel kolmapäeval päeval tuli aga kirjanduse õpetaja neiu juurde ja pakkus, et too võiks muinasjutuvõistlusest osa võtta. Punastades vastas tüdruk, et mõtles selle peale isegi, kuid ta pole osanud veel midagi kirjutada. Õpetaja mõistis noore inimese muret ning soovitas tal kirjutada talvisest metsast ja sealsest jõulumeeleolust. Koolist koju minnes ketrasid Maril erinevad mõtted peas – kord arvas neiu, et kirjutab jänkupoisist, siis jälle, et karuotist. Aga kodus ei osanud tüdruk endiselt midagi kirjutada, sest karjuvad mõtted aina kaklesid omavahel.

„Elas kord” on õige algus ja loos peavad olema karu ja hunt! Ei, ei, ei! See algus on nõnda vana ja igav. Paremini kirjuta „Olnud kord!” Ja mis karu ja hunt?! Eks ikka jõulutaat ja lumeeit! Elas kord! Olnud kord!”

Mari ohkas sügavalt, võttis paberi ja püüdis midagi sinna märkida, kuid jutt, mis paberile ilmus, polnud üldse loogiline. Lennukina lendas see riidekapi otsa. Tüdruk oli ahastuse äärel, kuid ei jätanud oma jonni.

Õhtuks oli Maril kolm täiesti erinevat muinasjuttu, mis küll kõik rääkisid metsas toimuvatest jõuludest ning meeleolust, kuid olid omavahel täiesti erinevad.

Päris mitmeid päevi jäid jutud taas unarusse, kuni Mark uuris, kuidas neiu kirjutamine edeneb. Nimelt oli Mari nukralt rulapargis istunud, kui poiss oma ratastega sõbraga mööda kihutas. Tüdruk kurtis, et tal on kolm erinevat lugu, kuid ta ei tea, millist õpetajale näidata. Poiss mõtles veidi ning pakkus end talle appi muinasjutte lugema, et parim välja valida. Seadsidki noored sammud Mari juurde ning hakkasid kirjutisi hindama. Kui kõik kolm olid loetud, pidasid sõbrad pikalt aru. Ilma et tüdruk ise oleks märganud, mida ta tegi, oli valmimas ka neljas jutt, mis hõlmas vaid parimaid kohti neist varem loetud muinasjuttudest. Kui Mark oli oma arvamuse öelnud ja märkas, et Mari on selle kõik üles kritseldanud ning ka omalt poolt mõned sõnad lisanud, luges poiss ka selle läbi ja ütles: „Selle looga me õpetaja juurde lähemegi!”

Sellest päevast, kui Mari õpetajale oma muinasjutu viis ning viimane sellest nõnda vaimustuses oli olnud, et tüdruku kiidusõnade alla mattis, oli möödunud juba kolm ja pool kuud. Neiu oli vahepeal ka ise mõned lood kirja pannud ning nüüd suutis ta paremini ka õppimisele keskenduda, sest karjuvad mõtted said paberile ja Mari jõulujutt saadetigi võistlusele.

Ühel päeval kutsus direktor Mari oma kabinetti.

„Mis nüüd küll juhtus? Mida ma jälle tegin? Mu viimases töös polnud ju enam päkapikke... või oli?” ei suutnud tüdruk oma mõtteid taltsutada.

„Nii, nii, Mari, sulle on tulnud üks kiri,” alustas direktor tõsiselt. „Sind kutsutakse autasustamisele.”

„Mind? Miks? Kuhu? Millal?” oli Mari segaduses.

„Näe, siin on see kiri. Sealt saad täpsemalt teada, millal ja kus. Sina ju kirjutasid muinasjutu?” uuris mees suuril silmil.

„Ma... kirjutasin küll!” rõõmustas tüdruk.

Kabinetist välja astudes oli ta väga õnnelik ja rääkis sellest kohe ka Margile ning kirjanduse õpetajale. Mõne nädala möödudes oligi tähtis päev käes ja tüdruk läks oma preemia järel. Enne kui neiu mõistis, mis toimus, oligi kätte jõudnud tema kord.

„Nüüd kutsume meie ette Mari Kase, kes kirjutas parima talvemuinasjutu.”

Imeline päev kulges tasapisi õhtusse ja öösse. Järgmisel hommikul tõusis Mari rutiinsesse tavapäeva, kuid ta elu polnud enam sugugi endine. Tal oli küll tükki tegemist, et kõik tööd uuesti sooritada ja teistele järele jõuda, kuid kõik läks ülesmäge, sest mõtted ei karjunud enam, vaid lasid tüdrukul ka koolile ja sõpradele keskenduda. Ja õhtuti kirjutab Mari ühte lugu...

MEIE KOOL ON LIHTSALT SUPER!

Kirjatöid Võru Kreutzwaldi kooli õpilastelt

HUNDU KOOLIS

Väike Hundu kooli tipib,
seal ta väga hoolsalt õpib.
Talle meeldib õuesõpe,
laadib alla loodusäppe.

Tema pinginaaber Karu
saab robotitest palju aru.
Abiks on tal Bee-Bot,
et kätte saada meepott.

Jänku ootab, kas on porgand
kooliaias juba tärgand.
Kobras projekteerib tammi,
laigib uut jäätmeprogrammi.

Kuule, Tigu, hoogsalt rutta,
kiirelt kooli poole tõtta!
Õppimises ole vapper,
meie kool on lihtsalt super!

Kaija-Liisa Kuklane 3. b klassist

LOOMADE KOOL

Tahtis kooli minna karu,
sest et napp on tema aru.
Rebanegi kooli ihkab,
rumalust ta lausa vihkab.
Jänes vana tarkpea,
arvab, et ta kõike teab.
Hunt see õpingust ei hooli,
aja raisuks peab ta kooli.
Hiir veab koolikoti selga,
haridust ta küll ei pelga.
See on siililegi selge,
tarkusega elu helge.

Elise Meho 5.a klassist

KASSIMASIN

See lugu juhtus koolitööd tehes.

Mõtlesin välja uut transpordivahendit, kui minu juurde tuli mu kass. Ta vaatas mulle otsa ja mulle tundus, et tema tahab ka endale masinat. Nii sündis mõte teha kassile oma hõljuk. See masin peaks töötama nii: kass ronib oma mugavale asemele ning mõne käpaliigutusega on ta seal, kus ta olla soovib. Masinal on lisaks veel sellised osad nagu sügämismehhanism, kammimisruum ja toiduserveermisalus. Üks asi veel: ma pean välja mõtlema, kuidas takistada kasse pahandust tegemast. Sellel masinal on ainult üks miinus: ma ei tea, kuidas see tööle hakkab, aga ma tegelen sellega.

Hanna Hielo 2. a klassist

KOOLI SISSEMURDMINE

Selle loo jutustas mulle isa. Lugu juhtus siis, kui ta oli kümnendas klassis ja käis meie koolis.

Isale ja ta sõpradele meeldis väga korvpalli mängida. Kahjuks ei olnud piisavalt võimla kasutamise aegu. Öhtul kümne paiku hiilis isa vaikselt koolimajja ja avas garderoobi aknahaagi ja võimla varuukse sisemise kinnituse. Õpetajate treening lõppes kell üksteist, pärast seda ronisid poisid akna kaudu võimlasse korvpalli mängima. Esi-mesel korral kõik õnnestus – pool ööd mängiti palli ja kolm tundi käidi pesemas. Isa koos oma sõpradega otsustas üritust korrata ka nädala pärast. Poistel oli ka kogu aeg hirm, et keegi võib neile peale sattuda. Sageli tundus poistele, et võimla uks avaneb ja direktor astub sisse. Keset kibedat pallimängu tundus isale, et keegi kobistab võimla eesruumis. „Oled sa tont või inimene?” hüüdis isa ja viskas palli võimla ukse suunas. Juba siis, kui pall lendas, märkasid poisid ukse õpetaja Käpat. Käpa on kiire reaktsiooniga, tõmbas pea eest ära ja pall lendas mürtsuga vastu võimla ust. Nii juhtus ka filmis „Viimne reliikvia”, tõsi, Ivo viskas Gabrieli küünlaga ja ka ei tabanud. „Sina, Liira, oled nende nina-mees,” ütles Käpa lõpetuseks.

Järgmisel päeval kutsuti isa direktori juurde. Süüdistus oli karm: sissemurdmine, ja võimalikuks karistuseks kooli õpilaste nimekirjast eemaldamine. Õnneks oli direktori juures õpetaja Käpa, kes selgitas direktorile vahejuhtumi täpsemaid asjaolusid. Kuuldes, et poistel

ei olnud vähematki plaani kooli vara riisuda, hakkas direktor muigama. „Nii spordilembest noormeest me küll koolist välja ei viska,” ütles direktor lõpetuseks. Noomida isa muidugi sai ja koolipoolse lubaduse, et äkki saavad poisid võimlasse mänguaja. Eelmainitud aega nad ei saanud, küll aga võttis direktori juures käik isalt igasuguse isu kooli sisse murda, isegi korvpalli mängimise eesmärgil.

Selle koolilool oli õnnelik lõpp, sest õpetaja Käpa ja direktor olid mõistlikud inimesed ja said aru, et sellise kooli sissemurdmise karistuseks piisab noomimisest.

Tõeleid Liira 9. a klassist

VÄIKE KINGITUS VÕIB OLLA SUUREKS ABIKS

Ma kuulsin kord üht lugu. Ühes kauges linnas elanud kord ema ja poeg. See linn oli väike ja vaene. Inimesed teenisid raha juhutöödega ning lapsed mängisid päevad läbi või aitasid vanemaid. Nii ka see ema ja poeg. Linnapea oli helde mees, aitas inimesi nii kuis oskas, kuid temalgi polnud ei raha ega ressursse, et aidata elanikke.

Kord said ema ja poeg päranduseks suure summa raha. Ema muidugi tahtis aidata linna parema järje peale, kuid poeg soovis näha maailma ja tutvuda uute ning huvitavate inimestega. Südamest soovis seda emagi, ning nad otsustasid minna rändama. Muidugi oli linnapea solvunud, et raha linnale ei jäeta. Emale tekitas muret ainult see, et nad ei osanud kirjutada ega tundnud teiste rahvaste kultuuri ning keelt.

Ühel ilusal päeval pakkisidki ema ja poeg oma asjad kokku ning seadsid sammud laia maailma. Nad valisid kaardilt piirkonna, mis nägi välja ilus, kuigi nad ei teadnud, mis riik see oli. Nad kõndisid päeva, kõndisid kaks. Poeg hakkas juba väsima. Lõpuks nad jõudsid linna, kus inimesed nägid välja hoopiski teistsugused kui nemad ning rääkisid teist keelt. Ema ja poeg ei teadnud täpselt, kus nad on. Üks naine tuli nende juurde ja hakkas midagi oma keeles rääkima. Ema ja poeg vaatasid naist, kuid ei saanud tema jutust aru. Lõpuks mõistis ka naine, et ema ja poeg ei mõista teda ning ta hakkas viipekeelt kasutama. Naine näitas kätega, mida soovis öelda ning ema ja poeg vastasid talle samaga. Kui nad olid ühise keele leidnud, kutsus naine nad enda poole.

Järgmisel päeval tutvustas naine emale ja pojale linna. Poeg märkas korraga, et kõik linna lapsed lähe-

vad ühte kummalisse majja. Poeg viipas naisele käega, soovides rohkem teada saada selle ehitise kohta. Naine imestas, et poiss ei teadnud, mis on kool, aga näitas siiski seda ehitist seestpoolt. Poeg oli vaimustuses, nähes, kuidas temavanused lapsed õpivad kirjutama ja lugema. Ka tema tahtis seda õppida. Naine lubas aidata emal ja pojalt õppida.

Järgmistel päevadel õpetas naine ema ja poega rääkima nende keeles. Õppimine käis nii, et naine osutas esemele ning ütles selle nime. Ema ja poeg kordasid. Mõne nädalaga õppisid ema ja poeg moodustama nende keeles lihtsamaid lauseid. Naine hakkas kirjutama sõnu paberile. Ema ja poeg proovisid ka kirjutada neid sõnu järgi. Möödus veel mõni nädal, mille vältel ema ja poeg õppisid veel mõningaid asju selle maa ja keele kohta. Lõpuks ütles naine pojale, et tal on aeg kooli minna ja saada veel rohkem teadmisi. Poeg oli õnnelik ning nõus kohe kooli minema. Ema aga pidi hakkama tööd tegema. Igal õhtul rääkis poeg emale, mida uut ta oli koolis õppinud. Emagi sai teada, et stabiilne töökoht on parem kui juhutööd.

Ühel päeval ütles ema: „Poeg, me oleme siin päris kaua juba elanud. Meil oleks aeg minna oma koju tagasi ning õpetada ka teistele, mida me siin oleme õppinud. Selle varanduse eest, mis meil on, rajame aga linna kooli ja aitame linnaelanikel saada stabiilsed töökohad.” Poeg nõustus emaga, sest temagi soov oli koju tagasi minna ning aidata leida oma koht elus.

Nii nad teele asusidki. Koju jõudes ei oodanud neid ees just soe tervitus, aga ema ja poeg ei lasknud enast sellest häirida, sest nad olid linna kõige targemad inimesed. Ema läks linnapea juurde ja teatas, et tema soovib oma varanduse eest linna kooli ehitada. Linnapea naeris ema välja, sest tema arvates ei vajanud linn sellist asja. Ema ja poeg ei kaotanud lootust.

Järgmisel päeval läksid ema ja poeg linna väljakule ning näitasid, mida nad reisil olles õppisid. Linnarahvas oli üllatunud. Lõpuks lubas linnapea ehitada kooli, sest temagi tahtis õppida kirjutama. Nii valmiski koolimaja. Kogu linn tahtis õppida kirjutama. Ema hakkas linna-rahvast harima.

Peagi oskas kogu linn lugeda ja kirjutada. Samuti aitas ema luua inimestele stabiilsed töökohad. Linna lapsed said aga lõpuks ometi hea hariduse. Kogu linn mõistis peagi, kui oluline on hea haridus ning nad olid emale ja pojale väga tänulikud kooli rajamise eest.

Gerli Kalkun 9. c klassist

Tüdruk nimega Oliivia

Hea Lapse pisipõnni preemia Sten Roosi muinasjutuvõistlusel 2017

Merili Valge Jõgeva põhikooli 2. d klassist

Oskar Pihlak Westholmi Gümnaasiumist

Elas kord tüdruk, kelle nimi oli Oliivia. Tema pere kolis linnast ära maale. Oliivia kartis väga, sest ta sõbrad jäid linna ja uues kohas ei tundnud ta ju kedagi. Aga teha polnud midagi, sest isa sai tööd ja ei jäänud muud üle, kui tuli vanemate otsusega leppida.

Ühel päeval kuulis tüdruk, et nende uues kodukohas toimuvad jalgrattasõiduvõistlused. Ta tahtis neist kindlasti osa võtta. Aga suureks mureks oli see, et ta ei olnud ära õppinud abiratasteta jalgrattaga sõitmist. Ta palus abi oma vanematelt, aga neil ei olnud selleks aega. Sageli olid emal isal omad tegemised.

Siis otsustas tüdruk, et hakkab ise harjutama. Ta proovis mitmel kord, aga muudkui kukkus ja kukkus. Kui ta oli juba sõidust loobumas ja hakkas jalgratast ära panema, ilmus tema juurde nähtamatu tegelane, kes kõike oli eemalt jälginud. Ta ütles Oliiviale: „Tere! Ma olen Emma. Kui sa tahad, siis ma võin sind aidata.”

Oliivia vaatas ringi. Ta oli segaduses ega saanud millestki aru. Aga tema soov oli ikkagi rattasõit selgeks saada ja ta nõustus Emma abiga. Emma hoidis ratast kinni ja kui Oliivia sõitma hakkas, lasi ta sellest lahti. Peagi sõitis tüdruk täiesti iseseisvalt. Ta oli ülimalt õnnelik ja harjutas sellest ajast peale iga päev rattasõitu.

Lõpuks jõudis kätte võistluste päev. Tüdruk võistles ja sai kolmanda koha. Ta ei tulnud küll esimeseks, aga oli siiski väga õnnelik ja tänulik Emmale, keda pidas oma suureks sõbraks, kuigi polnud teda kunagi päriselt näinud. Võib-olla kohtub ta Emma-ga tulevikus, kui esitab endale jälle uusi väljakutseid.

Suur muutus

Leida Olszaki auhind Sten Roosi muinasjutuvõistlusel 2017

Hugo Toss Tudulinna põhikooli 9. klassist

Aegu tagasi ei olnud öökullide maailm selline nagu praegu. Nad elasid nagu enamus linde – magasid öösel ja toimetasid päeval.

Öökullide silmad olid aga päevavalguse suhtes väga tundlikud, neid tuli lausa kissitada. Seepärast juhtus tihti, et lennutuhinas pörkuti näoga vastu puud. Tagajärgi võime siiani näha – kakud on ju lamedate nägudega.

Ühel öhtul ei saanud väike öökullipoeg Örbi kuidagi magama jääda, sest ta kaisukaru oli kadunud. Otsimine võttis nii kaua aega, et öö jõudis kätte, aga Örbi ei tulnud ikka und. Öökullipoiss lahkus oma pesast ja jätkas otsinguid.

Pesapuust pisut eemal silmas Örbi kumerat kuhjakest. Päeval polnud ta seda märganud. „Äkki on see kadunud kaisukas,“ mõtles kullipoeg ja liugles lähemale. „Oh, see on ju vana tuttav sipelgapesa,“ pettus Örbi, kui kuhila kõrval maandus.

Metsaveerel nägi kullike midagi helendavat. „Minu karukese silmad!“ hüüatas Örbi ja suundus metsatukka. Aga need silmad kuulusid ilvesehärrale.

Nukralt lonkis öökullipoeg mööda metsateed, kuni märkas liival uhkeid kápajälgi. Lootus tärkas uuesti – ehk on see kaisukaru, kes otsib koduteed? Ta hakkas mööda jälgi edasi minema, kuni jõudis koopani. Örbi pistis pea avast sisse ja hõikas: „Uhuu! Kas sa oled siin, mu armas kaisukaru?“ Ainus, mis koopast kostis, oli kõva norskamine. Öökullipoiss mõistis, et see pole tema kaisukaru, vaid päris metsaott.

Kurvalt pöördus Örbi koju tagasi. Pesapuu tundus salapärasem kui muidu. Ja oksaharude vahel märkas ta kadunud kaisukat. „Miks ma siis kohe sind ei leidnud?“ imestas kullike, surudes mõmmikut kõvasti tiivasulgede vahele. Örbi pööras oma pilgu puust veel kõrgemale... Seal kumas kuldne kuu, ööilma võlur.

Kui ilus! Kui muinasjutuliseks oli maailm muutunud! Kui hästi ta ümbrust nägi! Kakuke oli nii lummatud, et ta pilusilmad läksid suureks nagu tõllarattad. Seda imet ei saanud ainult enda teada jätta!

Örbi äratas teisedki öökullid, et kõik saaksid seda ilmaimet näha. Kõik olid vaimustuses ning olid valmis läbi öö üleväl olema, et seda kaunist vaatepilti imetleda. Kuuvalgus oli pehme, ei häirinud silmi.

Kadri Katarina Adorov Huvikeskus Kullist

Nüüdseks ongi öökullid oma tegemised üle viinud öisele ajale. Kui me kuuleme kumedit uhuutamist, siis annab öökullipere teada, et kumav kuu on jälle nähtav ja seda imet võib taas pärani silmi nautida.

TA EI OLE MINGI LELU!

Pärnumaa lapsed luuletavad lemmikloomadest

MINU LEMMIKLOOM

Kodus on mul vahva kiisuke,
halli karva kasukaga miisuke.
Nime panime kõik koos –
Simba nimele läks loos.

Meie Simbal aastaid viis,
alles poisike ju siis!
Roti koju tassis eile,
et jätkuks ikka süüa meile.

Õhtul, kui ma jõuan voodi,
meie kiisu juba ees!
Sellest ajast kui ta toodi,
ta mu parim seltsimees.

Merilin Haasma Sindi gümnaasiumist

KUTSU

Üheks lemmikuks mul kutsu,
jalutama mind ta kutsub.
Ma ei viitsi metsa minna
ei tee välja, vaatan kella...
Kutsu tõstab kõva kisa,
oma nõudmistes ta visa.

Lõpuks tulen talle vastu
ja kui ukse poole astun...

Mida värki!
Koer on juba aiast väljas,
lõriseb ja haugub seal:
kass on naabri aia peal.
Neid ma lepitada püüan,
koera enda juurde hüüan.
Kutsu tuleb rõõmsas tujus,
metsaskäik meil lõpuks sujus.

Meribel Kuusik Paikuse põhikoolist

HOBUNE

Hobune kappab aasal,
koer jookseb temaga kaasa.
Lakk lehvib hobusel tuules
ja silmad on tal ilusad suured.

Ma kammin hobuse lakka,
vahel üles lööb ta takka.
Hobune on sõber kõige kallim,
tuju teeb rõõmsaks päeval hallil.

Hobuseid on mitut sorti,
teevad tööd ja teevad sporti.
Mõned treileris sõidavad tööle,
teised ise vankrit veavad teele.

Meribel Aksen Sindi gümnaasiumist

MINU MERISEAD

Mul on kodus merisiga,
kelle nimi Tupsik.
Et tal puuris poleks igav
on seal veel ka Nupsik.

Tupsik musta-valget karva,
Nupsik lihtsalt valge-pruun.
Sülle võtan neid ma harva –
neile meeldib rohkem puur.

Suvel õuest toon neil' muru,
läevad veelgi rõõmsamaks.
Järel ei jää ühtki puru,
murusööjaid on mul kaks.

Mia Johanna Rohula Pärnu Raeküla koolist

TEOD

Lemmikloomaks on mul tigu,
sest ei saa pidada sigu.
Teod on suured
nagu vana puu juured.

Tigu pole väle nagu kass
ja tal puudub ka pass.
Ei tee tigu eriti midagi
ega eriti liigugi.

Tigu enamasti ainult sööb,
ega kedagi löö.
Vahel viin nad duši alla,
seal nad veega üle kalkan.

Kord üks tigu õues käis,
kas teolligi ära arvasid, eks näis.

Joosep Aaliste Sindi gümnaasiumist

KASS JA KOER

Mul on väike kassike,
tema nimi Jassike.
Jookseb ringi, nurru lööb,
kiisuke ei kannu vööd.

Mul on tore koerake,
tema nimi Mannike.
Õues jookseb, lustib ringi,
Koerad kandma ei pea kingi.

Elisabet Kokk Kergu lasteaed-alkkoolist

SÕBER URU

Minu väike sõber Uru
kaevas eile üles muru.
Mutti tahtis leida ta,
aga nüüd on segi maa.

Valdis Tärk Sindi gümnaasiumist

Lisanne Li Eensoo Mustamäe Laste Loomingu Majast

MINU LEMMIKLOOM

Mul on kodus kass,
kes on arg ja samas äss.
Mul on kodus kass,
kellel puudub oma pass.
Mul on kodus kass,
kellel oma joogitass.
Mul on kodus kass,
kelle nimeks pole Lass.
Mul on kodus oma kass,
kel nimeks hoopis Hugu Boss.

Getrin Uiibo Pärnu Kuninga tänava põhikoolist

LEMMIKLOOMA LUULETUS

Lemmikloom on sinu sõber,
see võib olla kas või põder.
Tema eest pead hoolt kandma
ja talle süüa andma.

Olgu õues torm või tuul,
õue torma nagu kuul.
Kutsu jalutada tahab,
isegi kui sa ei taha.

Pärast mõnuleda hea,
soojas toas ja padjal pea.
Enne lemmiklooma võtmist
pikalt arutama pead.

Ta ei ole mingi lelu,
elab sinu juures pika elu.

Mariliis Aasmaa Lindi lasteaed-alkkoolist

Ruudi

Kaie Ilves

Ruudi konutas sõnnikuhunnikus rabarberilehe all ja värises. Tibatilluke oli Ruudi, kere kui lõngakera, selline vähemat sorti kera, mida mamma pole jõudnud veel õigeks keraks kerida. Lõngakera hakatus. Väike villahall nutsak, nina kui nõõp, käpad kui konnapojal, händ nagu rehapulk.

Rabarberilehe alt ei hakanud Ruudile silma suurt midagi. Taevaisa oli just sel päeval lõõnud taevaluugid valla. Kallas suurt sooja kesksuvevihma, suuremat veel kui suvi, väga erilist vihma, esimest vihma väikese Ruudi elus. Nagu sein varjas see Ruudi vaate, trummeldas Ruudi pea kohal kõrguvat vihmavarju. Rabarberileht võnkus ja vabises. Ruudi raputas pead ja aevastas. Aa-tsihh!

Tasapisi vihm vaibus. Ruudi ajas end jalgele ja tõmbas ninaga õhku.

Oi, mida Ruudi kõik tundis! Vastlõhutud lepuuude lõhna. Vastlõpstud piima lõhna. Vastniidetud lambavilla lõhna. Mee lõhna. Heina lõhna. Väikese Ruudi pea hakkas ses lõhnade virvarris pööritama justnagu vurrkann või karussell.

Ettevaatlikult pistis Ruudi nina rabarberilehe alt välja, uuris ümbrust ja...

Nagu õlitatud välk sööstis kassipoeg sõnnikuhunnikust minema, putkas märgadesse koerputkedesse, leekis lõikheintesse, haspeldas angervaksu, pukerdas põldväänepuhmas, tudistas tõrvalilli. Koerputkedelt rabises vett selga, lõikhein lainetas, põld-

väänepuhmas niitis käpad alt, tõrvalilled lõkendasid, löid tuld.

Olidki lepuuud. Päris viisakas virn kohe. Paslik pagu ja pelgupaik.

Ruudi puged puuvirna alla. Oi milline lõhn! Lõhn nagu laul. Lõhn nagu viulimäng. Kuigi viulimängust ei teadnud tilluke Ruudi midagi. Ega laulustki.

Ta oli teel.

Puuvirna all veidi hinge tõmmanud, sööstis Ruudi edasi sihikindlalt kui saatus.

Ega siis kõiki kassipojukesi kadakapõõsa alt leita. Ega mammad kadakapõõsaid igal varahommikul kammi. Mõtles nüüd ise. Siis ei kasvaks sõnnikuhunnikus rabarbereid-vihmavarje, piim jääks lüpsmata, puud lõhkumata. Kes niidaks siis heina ja villa, ketraks lõnga ja keriks kerad, kui mammad kondaksid päev-päevalt põõsaaluseid pidi? Mis siis niimoodi saaks? Ei saaks midagi. Kõik läheks hukka.

Nii mõneski külas olla nii juba juhtunud. Seal poleks Ruudidel kuskile pugeda. Pole seal sõnnikuhunnikuid, pole laiu rabarberilehti, pole vastlõhutud lepuuud.

Nii et Ruudil oli kangesti vedanud. Mis sest, et ta oli märg nagu sorakas. Mis sest, et teda ei leitudki aovalges kadakapõõsa alt. Ei leitud võeh! prügikastist. Ta oli ise teel. Kui kael kannab ja silmad peas, siis pole teelemine mingi kunsttükk. Juba oligi ta üle õue kihutanud ja jasmiinipõõsasse pugenud.

Kui Ruudi pea põõsast välja pistis, vahtis talle vastu Nosu, krihmukrähmuline ja roosa nospliga nagu õunapuuis. Ennäe imet!

Nosu ei imestanud. Oli ta ju maamuna peal elanud ja olnud mitu head aastat ja rohkemgi. Üht-teist Nosu teadis. Kesksuvest ja kadakatest ja emata Ruudidest. Ei hakanud Nosu aru pidama, kust Ruudike trepi ette jasmiinipõõsasse sai. Ruudi, märg nagu sorakas, tuli kuivaks lakkuda. Saagu hiljem mis saab.

Nosu võttis Ruudi hambusse, tassis kojatrepile ja lakkus kuivaks, lakkus pead ja käppi kui konnapojal, lakkus kõhualust ja hända kui rehapulka, Nosu kiipis ja kaapsis Ruudi oma roosa keelega kuivaks ja kohevaks ja lõi kõvasti nurru ka.

Et mis siis sai? Eks siis tuli mamma. Lõi käsi kokku. Vana Nosuke lakkus titte!

Ükski titt pole ülearu, olgu põõsa või lehe alt leitud või ise teel olia. Titt tuleb üles kasvatada. Saagu hiljem mis saab. Saagu või hiirekelder.

Selline kulus mammale marjaks ära, kulus mitugi.

Kaia Hint Huvikeskus Kullast

Annemari Sooni Huvikeskus Kullist

Päikesetõus

Margus Oopkaup

Juhan magas magusasti oma voodis ja nägi ilusaid unenägusid. Äkki... till-till-till, põmm, põmm, põmm. Juhan kargas voodis istuli. „Mis see nüüd oli? Unenägu? Või oli päriselt?” Vaikus. „See oli unenägu!” Ja Juhan sättis ennast jälle teki alla. Till-till-till, põmm-põmm, põmm. Nüüd kargas Juhan juba püsti. „Mis see siis on? Kes seal ukse taga nii vara prõmmib?” Juhan läks ja tegi ukse lahti. Uksest lendas sisse Kai. „Nii. Pane nüüd ruttu riidesse ja lähme päikesetõusu vaatama!” „Kas see päike nii vara üles tõuseb? Kõik ju alles magavad.” „Tõuseb, tõuseb, tõuseb. Pane nüüd ruttu riidesse ja lähme!” käratas Kai. „Jah. Aga enne pean ma oma hommikupudru ära sööma,” teatas Juhan tähtsalt. „Ei mingit putru! Riidesse ja minek!” „Olgu, olgu. Ole nüüd rahulik. Juba lähen,” ütles Juhan ja läks teise tuppa riietuma. „Aga tee kiiresti! Eks ole!” „Ma olengi juba riides, aga...” „Mis aga?” „Ma ei leia oma pasunat üles.” „Mis pasunat? Mis sa selle pasunaga praegu teed?”

„Noo, päike tõuseb ju üles. Ülestõusmine on tähtis sündmus. Siis peab kindlasti pasunat puhuma.”

„Arvad?”

„Kindlasti! Just nimelt – kindlasti!”

„Võta siis oma pasun ja lähme kiiresti, jooksuga!”

„Jooksuga ka veel?”

„Jah. Võta jalad alla ja lähme!”

„Aga kuhu?”

„Sinna, meie küla taha mäe otsa. Seal näeb päikesetõusu kõige paremini.”

Nad jooksid nii kiiresti kui jalad võtsid. Kui nad mäe otsa jõudsid, siis... Päike oli juba tõusnud ja sillerdas hommikutaevas.

„Hiljaks jäime,” ütles Juhan nukralt.

„Jäime hiljaks, jah. Aga õhtul läheme siis randa, mere äärde.”

„Mis sinna?”

„Siis näeme päikeseloojangut. Kuidas päike laskub merre. Taevas läheb kollakaspunaseks. See võib olla veel ilusam kui päikesetõus.”

„Oi, see võib tõesti väga ilus olla. Muidugi lähme õhtul randa.”

„Aga me võime juba varsti randa minna.”

„Miks? Mis me seal teeme?”

„Päevitame. Ja nii oleme terve päeva päikesega koos.”

„Õige mõte,” rõõmustas Juhan.

Ja nad jooksid koju päevitusriiete järele.

GALERII

Susanna Uus. Ootamatu õnn

HUVIKESKUS KULLO ÜLEVAATENÄITUSELT

Heddy Estam. Helge

Hildegard Lukas. Tüdruk viiuliga

Carena Lassel. Eesti maastik

Agneta Kardaš. Eesti inimesed

Elisabeth Veide. Autoportree

Internetist vaata THK Lastegalerii näituste kohta: www.kullo.ee

Markus Saksatamm

KANA

Kuule, kana,
haudu muna!
Kuulekana
Täna, tuna.
Ole kuss sa nagu sukk,
kisa tehku jabur kukk.

Sandra-Liis Eesnsoo Mustamäe Laste Loomingu Majast

KUKK

Kukk ei mune, ta vaid kireb.
Elumees, kel saba kirev.
Kes ei mölla, see on loll,
kukesupp on rokenroll!

TIBU

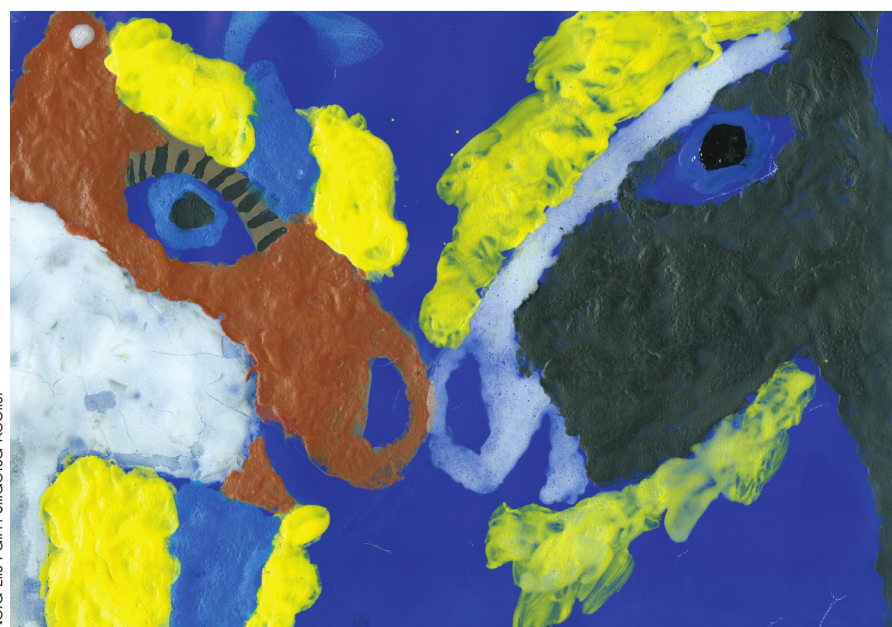
Mamma vagur kodukana,
papa kireb keset ööd.
Täna olen nunnu tibu,
homme aga ängriböörd.

KULDNOKK

Saabunud on kevad –
õues lilled kenad.
Väljas laulab kuldnokk kuldne,
ei vaiki tema väike nokk.

Lind lendab üle linna.
Sel ilul pole hinda.
Lendab kuldnokk üle ilma –
teeb suitsupääsukesele silma!

Markus Kask
Tornimäe põhikooli 7. klassist

Nora Liis Palm Sillaotsa koolist

HOBU

Vabalt joosta tahad sa,
näed siis maailma ka.
Takistusest üle tahad hüpata,
mitte enam kunagi künda.

Paitan sinu kohevat lakka,
palun ära viska üles takka.
Kaera nosimas näen sind.
Oled kiire kui lind!
Oled kõige tugevam!
Ofelia – mu armas hobu!

Kaili Elis Ige
Tornimäe põhikooli 5. klassist

PORGAND

on meie igapäevatoidus tavapärane taim – ta on oluline kogu põhjapoolkeral tervisliku talvise köögiviljana.

Mai Zernask

Nähka, kes on igati terviseteadlik tegelane, nosis kommi asemel porgandit ja mõnules oma raamatut lugedes.

„Juulimemm, räägi õige mulle porgandist ka midagi!” palus Nähka.

„Porgandist? No räägime siis täna porgandist!” naeratas memm.

„**Aedporgand**, mida sa nosid, kuulub kaheaastaste taimede perekonda ja sarikaliste sugukonda nagu seller, petersell, till ja köömen. **Metsporgandit** leidub Vahemeremaades, Ees- ja Kesk-Aasias ning see kasvab ka meil Eestis loodusliku liigina kohati kuivadel kinkudel, teeservadel, aasadel. Metsporgandi juur on valge

ja toiduks kõlbmatu. Porgandi liike arvatakse olevat umbes 60. Kümme liiki kasvab looduslikult Euroopas ja neid on ka troopilises Aafrikas, Austraalias, Uus-Meremaal. Esimesel aastal kasvatab porgand lehekodariku ja jämeda peajuure (porgandi), teisel aastal harunenud õisikuvarre. Porgandi pärislehed on pikarootsulised, lehelaba mitmetisulgjalt lõhestunud. Õisik on liitsarikas, õied väikesed ja valged, risttolmlevad putukate abil. Vili on kaksikseemne, mis jaguneb kergesti kaheks ovaalseks seemneks.”

„Kas porgandit tuntakse ammu?” uuris Nähka.

„Oo ja!” kinnitas memm. „Porgandi kasvatamise ja

kasutamise kohta on esimesed andmed teada Afganistanist, kus teda kasvatati juba 2000 aastat tagasi. 12. sajandil töid araablased porgandi kollase ja purpurpunase vormi Hispaaniasse. Afganistanist levis porgand 13. sajandil Hiinasse ja Jaapanisse. Edasi levis ta 15. sajandil Inglismaale, 17. sajandil Hollandisse ja 19. sajandil Prantsusmaale. Eestis hakati porgandit kasvatama 19. sajandil. Vaatamata sellele, et porgand on jaheda kliimaga alade kultuur, kasvatakse teda ka lähisekvaatorialadel. Peamised porgandikasvatusmaad on meie päevil Hiina, USA, Poola, Jaapan, Holland, Prantsusmaa ja teised.”

„Kas porgand on ainult söögiks hea?” ei jätnud Nähka küsimist.

„Eelmisest sajandist alates kasvatakse Euroopas valgeid ja kollaseid sorte loomasöödaks ja punaseid söögiks,” pajatas vanamemm. „Praegu kasvatatakse porgandit ka toiduvärvide ja vitamiinipreparaatide valmistamiseks. Rõstitud porgandijuurt on kasutatud kohvi aseainena. Sobib raviteedeks, milleks kasutatakse seemneid ja lehti. Porgandimahl on hea seedimise korrastaja ja alandab maomahla happesust. Aitab ka maksahädade korral. Tänapäeval tuntakse ligi 100 sorti porgandeid, kes erinevad juure tüseduse, pikkuse, kuju, värvi, maitseomaduste ning säilivuse poolest. Porgandi juur võib olla valge, punane, roosa, oranž ja isegi must. Inglismaal kasvatatud **rekordporgand oli 4,649 kg raskune ja 2,8 meetri pikkune!**”

„Aga millist sorti kõige rohkem kasvatatakse?” päris Nähka.

„Eestis ja ka mujal Euroopas kasvatakse enim sorte rühmast *Nantes*. Need on heamaitsetelised keskvalmivad koonilise juurega porgandid. Meil on Eestis oma sort *Nantes Jõgeva*. Porgandisordid jagunevad kahte suure rühma. Ida ehk Aasia rühma kuuluvad kollase, roosa, violetse ja isegi musta värvusega teisendid. Lääne ehk Euroopa rühma kuuluvad valdavalt oranži või oranžikaspunase värvusega teisendid, neid nimetatakse ka karotiinporgandeiks. Eestis kasvatatavad sordid kuuluvad Euroopa rühma. Porgandi kuju järgi eristatakse järgmisi sorditüüpe: *‘Pariis’* (nn karott), *‘Amsterdam’*, *‘Nantes’*, *‘Touchon’*, *‘Chantenay’*, *‘Berlicum’* ja *‘Flakkee’*. Sõltuvalt sordist ja kasvutingimustest sisaldavad porgandid 10 – 14 % kuivainet, 5 – 8 % suhkruid, umbes 1 % kiudaineid, 0,8 – 0,9 % mineraalaineid, 7 – 13 % karotiini ja 4 – 6 % C-vitamiini. Antioksidantide sisalduse tõttu on porgandil tervistav toime, ta on hea dieetköögivilj nii toorelt kui ka töödeldult.”

„Seega saab porgandiga ka ravida?” arvas Nähka elutargalt.

Juulimemm noogutas: „Juba keskajal teati, et ükski

Toores porgand tugevdab organismi – tugevdab vastupanuvõimet nakkushaigustele, on kasulik C-, A-vitamiini hüpvitamiinooosi, verevaesuse, isupuuduse, maksa-, neeru-, südameveresoonekonna ja hingamisorganite haiguste korral. Porgand ei jää maha mikrofloorat hävitavate fütontsiidide sisalduse poolest sibulast ja küüslaugust.

teine juurvili ei ravi inimest paremini kui porgand. 1 – 2 porgandit päevas katab A-vitamiini vajaduse. Kõiki toitaineid sisaldavat porgandit on kasulik süüa toorena või juua mahlana. Toores porgand tugevdab organismi – tugevdab vastupanuvõimet nakkushaigustele, on kasulik C-, A-vitamiini hüpvitamiinooosi, verevaesuse, isupuuduse, maksa-, neeru-, südameveresoonekonna ja hingamisorganite haiguste korral. Porgand ei jää maha mikrofloorat hävitavate fütontsiidide sisalduse poolest sibulast ja küüslaugust. Kui süüa toorest porgandit, väheneb mikroobide hulk suuõõnes tunduvalt.”

„Aa, selge – porgand on tõeline vitamiinipomm!” noogutas Nähka ja võttis nosimiseks uue beebiporgandi.

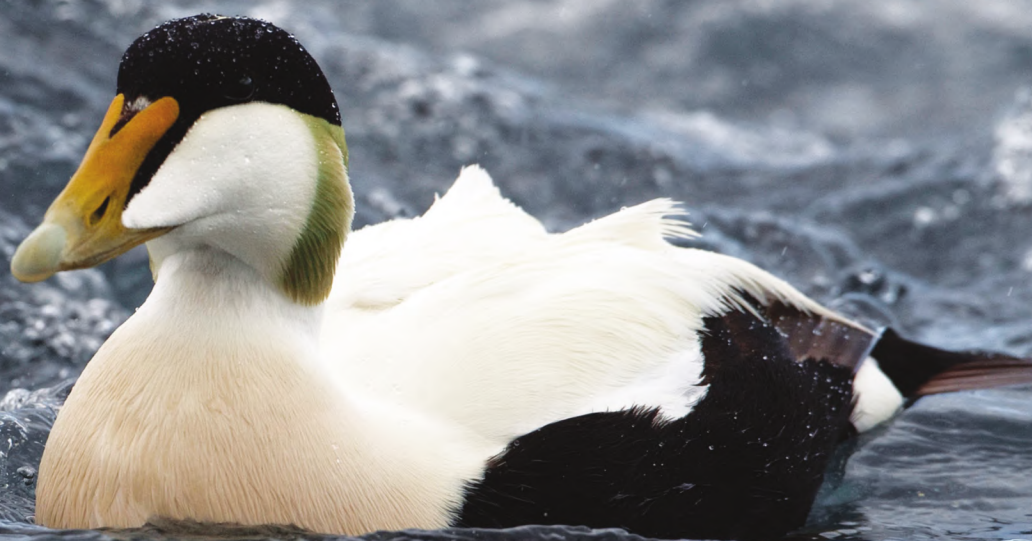
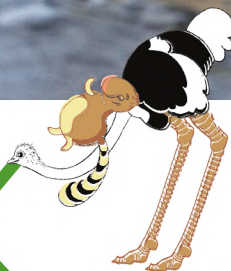

Foto: Mati Kose

HAHK

Peep Veedla

Kui popikoon Lady Gaga teada saaks, et ta nimi vene keeles hahka tähendab, siis ta ilmselt ei rõõmustaks, sest lamedalaubaline hahamamma kuigi arukas välja ei näe. Eks isahahal ole niisama lame laup, aga tal on vähemalt kevadel uhke pulmaülikond: pealt valge, alt must, eest roosakas ja kaelalt heleroeline. Praegu, keset suve, pole aga neilgi millegagi uhkeldada. Ebamäärase sulestikuga suuri parte ei osata ehk hahkadeks pidadagi, küll aga tuntakse paremini pruuni kaitsevõrvusega hahamasid, sest

nemad osutavad inimkonnale väga olulist teenust. Üldse mitte eesmärgipäraselt, aga ometi nii, et nad ise sellest kuidagi kahjustada ei saa. Nimelt on hahaudused, mida emahahk pesal haududes oma rinnalt pesavooderduseks kitkub, kõige kergem ja soojem materjal, millega vooderdatakse nii jopesid kui ka magamiskotte. Hahasuline varustus aitab isegi polaaruurijatel karmis pakases vastu pidada. Samuti kasutavad hahasulgedest magamiskotte alpinistid.

Hahaema on võimeline „tootma” pesitsusperioodi

Eestis paiknevad selle Põhjala saarte asuka peamised pesitsusalad lisaks Vilsandi ümbrusele ka Väinameres ja Kolga lahe saartel. Hahale sobivad paigad, mille ümber on vähemalt kolme-nelja meetri sügavune meri.

jooksul päris suure hulga sulgi. Hahasulgede ulatuslik korjamine on aastasadu olnud traditsiooniks enne-koike Islandil ja Skandinaavia saartel. Islandile viisid hahasulgede kogumise traditsiooni norralased juba 9. sajandil. Norra kuningas Christian IV kuulutas Põhja-Islandi hahakolooniad kaitsealusteks aastal 1651. Tänapäeval aastas ca neljast tonnist korjatavatest hahasulgedest umbes kolmveerand tulebki Islandilt, tonnijagu Skandinaaviast. Eks pisut harrastatakse hahasulgede korjamist meiegi saartel, aga need kogused on väikesed. Korra olen isegi paari koti hahasulgede transportimisel abi osutanud.

Veelgi varem, juba 7. sajandil, moodustati tänu hahkadele aga üldse teadaolevalt esimene linnukaitseala St. Cuthbert Fääri saartel. Ning ka meie esimese linnukaitseala Vaika saartel moodustas Artur Toom 1910. aastal suuresti ajendatuna hahkade kaitse vajadusest. Kujunes ju hahast lausa Vaika saarte vapilind. Kui Toom 1909. aastal Vaika saared rentis, leidis ta seal pesitsemas vaid 2 paari hahkasid, neli aastat hiljem aga juba 50, aastal 1939 koguni 726 paari!

Eestis paiknevad selle Põhjala saarte asuka peamised pesitsusalad lisaks Vilsandi ümbrusele ka Väinameres ja Kolga lahe saartel. Hahale sobivad paigad, mille

ümber on vähemalt kolme-nelja meetri sügavune meri. Vees tulevad nad toime ka tugeva tuule ja lainetusega. Vee all peab hahk vastu terve minuti ning võib sukelduda kuni kümne-viieteistkümmne meetri sügavusele. Seal korjab ta kivide küljest limuseid. Talle sobivad toiduks mitmed vähilaadsed, süda- ja rannakarbid. Oma võimsa tugeva nokaga rebib ta neilt suurema vaevata koorikud küljest.

Ligi kuu aega istub hahama peaaegu vahet pidamata pesal haudumas ning üha rohkem koguneb selle aja jooksul pesavooderduseks tema hinnalisi rinnasulgi. Kui hahk vahepeal keha kinnitamas käib, katab ta munad hoolega sulgedega kinni. Ega pojad koorumise järel pikalt sulgede sisse mõnulema jää, kohe võetakse ette teekond merre, kus hahamad moodustavad lasteaiad, olles seal ise nii kasvatajateks kui ka turvajateks. Aga kõige ohtlikumad on hahapoegadele just esimesed elutunnid, mil umbes pooled neist langevad kiskjate ohvriks. Olles elusana lasteaeda jõudnud, võib suuremat ohtu möödunuks pidada, sest siin ollakse juba suurema hulga hahamammade kaitse all. Hoiame meiegi hahapoegadele pöialt, et neil õnnestuks lasteaeda jõuda ja sealt sügiseks suureks kasvanuna ellu astuda!

Foto: Arne Ader

AVASTA ENDAS GEENIUS!

TARTU PIISKOP KESKAJAL

Madis Maasing,
Tartu Ülikooli teadur

EESTI KESKAEG JA LIIVIMAA

Selles artiklis tuleb juttu Tartu piiskopkonnast, mis oli üks riik Eestis sel ajal, kui siin oli keskaeg. Võib-olla tead, et see oli ajajärk, mil väga suur tähtsus oli kato-liku kirikul, mida juhtis

paavst. Samal ajal oli ilmalik võim aga enamasti aadlike käes, kes ei valitsenud mitte sellepärast, et keegi oleks nad võimule valinud, vaid seetõttu, et nad olid valitsevasse perekonda sündinud. Keskaeg kestis enamikus Euroopast umbes tuhat aastat: alates Lääne-Rooma riigi langusest aastal 476 kuni umbkaudu 16. sajandi alguseni. Eestis oli olukord aga veidi teistsugune, sest siin loetakse keskaja alguseks alles 13. sajandit, kui Saksamaalt ja Taanist tulnud ristsõdijad Eesti ja Läti

vallutasid. Ka keskaja lõpp on Eestis veidi hilisem. Selle lõpuks peetakse 16. sajandi keskpaika, kui algas Liivimaa sõda. Selle esimestel aastatel varisesid kokku 13. sajandil siia rajatud keskaegsed riigid.

Ühtekokku nimetati neid riike Liivimaaks. See polnud ühtne riik, vaid koosnes mitmest väiksemast riigist. Kõige tugevam nende seast oli Saksa Ordu, vaimulike rüütlite ühendus. Sellised rüütlid ei tohtinud erinevalt ilmalikest abielluda ning pidid elama munkadele sarnast eluviisi järgides üheskoos. Ainult et kloostri asemel oli nende asupaigaks mõni linnus.

TARTU PIISKOPKOND, TOOMKIRIK JA TOOMEMÄGI

Lisaks ordule olid Liivimaal ka mitu piiskopkonda. Need olid riigid, kus piiskopil oli nii vaimulik kui ka ilmalik võim. Peale kirikuelu korraldamise ja jumalateenistuste pidamise oli piiskop ka riigijuht, umbes nagu tänapäeval president või peaminister. Piiskopid ei olnud siiski täiesti iseseisvad valitsejad, sest vaimulikes asjades allusid nad paavstile, ilmalikes küsimustes oli neist kõrgemal aga Püha Rooma riigi (ehk Saksa-Rooma riigi) keiser. Hoolimata oma nimest, ei valitsenud keiser Roomat, sest see oli hoopis paavsti käes. Keisri võimu all oli Saksamaa ja veel mõned selle naaberriigid ning ametlikult ka Liivimaa. Kuna keiser oli Liivimaast väga kaugel ning inimesed ja kirjad liikusid keskajal väga aeglaselt, siis ei olnud keisril väga suurt võimalust Liivimaa asjadesse sekkuda.

Tartu piiskop valitses Kagu-Eesti üle, praegu asuvad tema endise riigi alal Jõgevamaa, Tartumaa, Valgamaa, Põlvamaa ja Võrumaa. Piiskopkonna pealinnaks oli Tartu, mis oli keskaegse Liivimaa üks kõige tähtsamaid linnu: oma suuruselt ja jõukuselt jäi ta alla ainult Riiale ja Tallinnale. Tartu keskaegset jõukust näitavad tänini uhked pühakojad. Ainulaadne on Jaani kirik, mida keskajal kaunistas üle tuhande ainulaadse saviskulptuuri – võib-olla tehti need toonaste linnaelanike nägude järgi. Praeguseks on neid kujusid säilinud umbes 200. Väga uhke oli ka Tartu toomkirik. See oli piiskopkonna peakirik, kus jumalateenistusi pidas piiskop ise. Toomkirik oli kogu keskaegse Liivimaa ja isegi Ida-Euroopa kõige suurem pühakoda, mis kahjuks on alates 16. sajandist varemetes. 19. sajandi alguses ehitati selle kooriosasse (sinna, kus varem asusid altarid ja vaimulikud korraldasid jumalateenistusi) Tartu Ülikooli raamatukogu. Praegu asub seal Ülikooli Muuseum.

Toomkiriku järgi sai nime ka selle asukoht, Toomemägi Tartu kesklinnas. Toomemäel oli ka piiskopi elu- ja valitsemiskoht, piiskopilinnus. Praegu asub selle

kohal Tartu tähetorn. Peale selle elasid toomkiriku ümber olevates majades ka toomhärрад. Nemad olid tähtsad vaimulikud, kes abistasid piiskoppi jumalateenistuste läbiviimisel, aga ka piiskopkonna valitsemisel. Nende majad ei ole säilinud, praegu on seal park.

KUIDAS PIISKOPIKS SAADI

Nagu juba rääkisime, oli Tartu piiskopil lisaks suurele tähtsusele kirikuasjades ka ilmalik võim. Selle ametiga kaasnes nii rikkus kui ka auvärsus, mida paljud hindasid ning seetõttu oli piiskopiks saada soovijaid enamasti mitmeid. Kui keegi oli juba piiskopiks saanud, siis valitses ta enamasti surmani, ehkki üksikud ka loobusid ametist vanaduse või haiguse tõttu. Uus piiskop sai ametisse valimiste kaudu, sest erinevalt aadlikest ei saanud võimu pärida tema laps. Katoliku vaimulikud ei tohtinud keskajal ega tohi ka tänini abielluda. Seetõttu valisid uue piiskopi toomhärрад. Väga tihti sai piiskopiks mõni toomhärра, kes oli teiste seas piisavalt populaarne või austatud.

Kuid asi ei olnud alati nii lihtne. Mõnikord nimetas piiskopi ametisse ka Rooma paavst ning vahetevahel juhtus, et paavst toomhärрад valisid erineva inimese piiskopiks. Siis algasid tulid, mis võisid kesta pikki aastaid, kuni lõpuks üks piiskopikandidaatidest suutis võidu saavutada. Tartus toimus selline tüli 1378. aastal ning see kestis üheksa aastat, enne kui edukam kandidaat, kelle oli nimetanud paavst, suutis piiskopkonna enda võimu alla saada.

See, kes tahtis saada piiskopiks või toomhärраks, pidi olema käinud ülikoolis ja saanud hea hariduse – nagu ka tänapäeval, kui head töökohta soovid. Tänu ülikooliharidusele võis tähtsaks vaimulikuks saada ka lihtsama rahva seast pärinev isik, mitte ainult aadlimees. Suureks probleemiks oli siiski see, et ülikooli oli palju vähem kui tänapäeval ja näiteks Eestis ja Lätis polnud neid mitte ühtegi. Seega pidi minema õppima kaugele välismaale, mis oli kallid ning seetõttu vaesed inimesed seda endale lubada ei saanud. Nõnda said kõrgeteks vaimulikeks ikkagi kas aadlikud või siis jõukamad linnaelanikud, talupoegi oli toomhärrade seas väga harva. Üks kõige populaarsemaid ülikooli Liivimaa päritolu tudengite seas oli Põhja-Saksamaal Rostockis, kus õppis mitu tulevast Tartu toomhärрат ja piiskoppi.

KÜSIMUS:

Mis sa arvad, mis oli Tartu piiskopiks saamiseks kõige olulisem?

SIPELGAD, MESILASED JA ORAVAD LINNAKOOLIS

Kosutava suvepuhkuse on auga ära teeninud nii õpilased kui ka õpetajad. Kõigil neil on äsja möödunud kooliajast meenutada üht-teist vahvat, mida tahaks teistegagi jagada. Näiteks Audentese erakooli 2. klasside õpetajad **Kairi Antson** ja **Tiina Rum** saatsid meile toredaid pilte koolis kulgenud projektist, mille lükkas käima raamatusari, mis pajatas sipelgate, mesilaste ja oravate elust.

Esimeses klassis uuriti **sipelgaid**: vaadati filme, otsiti nende kohta käivaid kõnekäande, vanasõnu, mõistatusi ja ilmaennustusi. Tundides meisterdati sipelgapesi ja suvel külastasid paljud lapsed koos vanematega Põlvamaal asuvat sipelgariiki.

Teise klassi jõudes asuti uurima raamatu „**Kuidas elab väike mesilane?**” peategelase elu. Ka mesilaste kohta leiti rohkesti kõnekäande, mõistatusi ja vanasõnu, kuid vahva oli koguda ka erinevaid meesorte, mida tuli kokku tervelt 23 liiki! Väga magus töö oli meesortide degusteerimine ja edetabeli koostamine – igaks juhuks tuli kooliõdegi silma peal hoidma, et keegi endale linnumagusaga liiga ei teeks.

Kolmas projekt kandis nime „**Orav**”, ning õpetaja Tiina Rumi sõnul mõtlesid lapsed selle tegelase kohta ka ise välja jutte ja luuletusi ning tegid seltsis oravaperest laulugi, mida lauldi käbirütmi saatel. Käbikuningaid pildistati ja maaliti ning nende kohta koostati mõistatusi ja ristsõnu. Projektiga liitus Põlvamaal asuva Orava kooli 2. klass, kes saatis sõpradele oma kooli tutvustava video. Oravauurimise projekti lõpupeole saabus üllatuskülalisena hiigelsuur Orav, kes ilmus kohale pähhlikorvidega. Veidi hiljem selgus, et külaliseks oli hoopis Audentese kooli direktor Ahto Orav!

Nüüd, suvel, kohtuvad noored sipelgate, mesilaste ja oravate uurijad kindlasti ka päris metsa- ja mesilaelanikega!

EESTI KEELES!
KINODES ALATES 28. JUULIST

MARVEL STUDIOS

ÄMBLIKMEES

Kojutulek

COLUMBIA PICTURES PRESENTS A MARVEL STUDIOS / PASCAL PICTURES PRODUCTION "SPIDER-MAN: HOMECOMING" TOM HOLLAND MICHAEL KEATON JON FAVREAU ZENAYIA DONALD SUTHER TIME DAVE WITH MARISA TOMEI AND ROBERT DOWNEY JR. WRITTEN BY DANIEL JARVIS AND JACOBIE BERMAN PRODUCED BY AMY PASCAL
CASTING BY DANIEL JARVIS AND JACOBIE BERMAN COSTUME DESIGNER JEFFREY LACHMAN ART DIRECTOR MATT TOMMACH
EXECUTIVE PRODUCERS JON WATTS PRODUCED BY JON WATTS
SCREENPLAY BY JONATHAN GOLDSSTEIN & JOHN FRANKOS DALEY DIRECTED BY JONATHAN GOLDSSTEIN & JOHN FRANKOS DALEY
COLUMBIA PICTURES PRESENTS A MARVEL STUDIOS / PASCAL PICTURES PRODUCTION "SPIDER-MAN: HOMECOMING" TOM HOLLAND MICHAEL KEATON JON FAVREAU ZENAYIA DONALD SUTHER TIME DAVE WITH MARISA TOMEI AND ROBERT DOWNEY JR. WRITTEN BY DANIEL JARVIS AND JACOBIE BERMAN PRODUCED BY AMY PASCAL
CASTING BY DANIEL JARVIS AND JACOBIE BERMAN COSTUME DESIGNER JEFFREY LACHMAN ART DIRECTOR MATT TOMMACH
EXECUTIVE PRODUCERS JON WATTS PRODUCED BY JON WATTS
SCREENPLAY BY JONATHAN GOLDSSTEIN & JOHN FRANKOS DALEY DIRECTED BY JONATHAN GOLDSSTEIN & JOHN FRANKOS DALEY
COLUMBIA PICTURES PRESENTS A MARVEL STUDIOS / PASCAL PICTURES PRODUCTION "SPIDER-MAN: HOMECOMING" TOM HOLLAND MICHAEL KEATON JON FAVREAU ZENAYIA DONALD SUTHER TIME DAVE WITH MARISA TOMEI AND ROBERT DOWNEY JR. WRITTEN BY DANIEL JARVIS AND JACOBIE BERMAN PRODUCED BY AMY PASCAL
CASTING BY DANIEL JARVIS AND JACOBIE BERMAN COSTUME DESIGNER JEFFREY LACHMAN ART DIRECTOR MATT TOMMACH
EXECUTIVE PRODUCERS JON WATTS PRODUCED BY JON WATTS
SCREENPLAY BY JONATHAN GOLDSSTEIN & JOHN FRANKOS DALEY DIRECTED BY JONATHAN GOLDSSTEIN & JOHN FRANKOS DALEY

Soundtrack on Sony Classical

#SpiderManHomecoming

KINODES 14. JUULIST

VAATA 3D-S IMAX-IS

ACTIVE FILM

SONY

COLUMBIA PICTURES
A Sony Company

PROPERTY OF SONY PICTURES ENTERTAINMENT INC. FOR PROMOTIONAL USE ONLY. SALE, RENT, AND ACTING BY THOMAS R. JONES MATERIAL IS STRICTLY PROHIBITED.

MISSUGUNE ON EESTI 100 AASTA PÄRAST?

Mõtisklevad Uuemõisa
lasteaed-alkkooli
5. klassi õpilased

...

Saja aasta pärast Eestis
hõljukautod sõidavad.
Lapsed ei pea käima koolis,
arvutites õpivad.

Emad-isad nõnda palju
ei pea tööd siis tegema.
Lihtsalt kodus teevad nalju,
õues rõõmsalt keksivad.

Riigimeesteks saavad lapsed,
nad siis kõige targemad.
Paps – see vahel õues kakleb,
emad – need on vaiksemad.

Poest on saada kõiki asju
muidu, ilma rahata.
Miks ei võiks nii olla praegu –
saaksin rohkem magada!

Peedo Erik Paju

...

Mind huvitab väga, kuidas elu Eestis areneb ja millist
elu elavad inimesed meie riigis 100 aasta pärast. Mul on
hea võimalus telefoni teel esitada küsimusi lapsele, kes
elab tulevikus ja oskab nendele küsimustele vastata.

Mina: „Mille poolest erineb Eesti Vabariik teistest
riikidest?”

Laps tulevikust: „Meie riik on maailma suurim ja
ainult siit saab osta ravimit, mis ravib kõiki haigusi.”

Mina: „Mis on Eestis kõige tavalisem?”

Laps tulevikust: „Tavaline on see, et meil on lenda-
vad lemmikloomad ja lendavad inimesed. **Meie riik
on puhtaim riik terves maailmas.**”

Mina: „Mis sulle selle riigi juures kõige rohkem meeldib?”

Laps tulevikust: „Meeldivad asju on palju. Meie
riigis on kõik tööstused maa all. **Meie riik reostab**

...

Minu arvates on elu Eestis praegu päris hea. Meil on
oma president Kersti Kaljulaid, kasutusel on eurod.
Eestis ei ole sõdu, Eesti on vaba riik.

100 aasta pärast võiks Eestis kasutusel olla uus
raha. Siin võiks kasvada rohkem haruldasi taimeliike.
Eestis võiks olla vähem kommi- ja limonaadisorte ning
rohkem tervislikke asju. Inimesed võiksid 100 aasta
pärast olla vähem nutivahendites ja suhelda päris elus
rohkem. Loodan, et 100 aasta pärast on leitud elumärke
teistest galaktikatest. 100 aasta pärast teevad kõik
inimesed sporti. Kedagi ei hinnata enam ainult välimuse
järgi. Rasketele haigustele on leitud rohkem ravimeid.
Igal inimesel on oma kodu ning kõigil on õigus heaolule.

Caroline Samarajev

kõige vähem loodust. Meil on rahaks kroon ja kõik
on ülisoodne. Eriti meeldib mulle see, et meie riigis ei
ole terrorirünnakuid.”

Mina: „Mis on sinu lemmiksöök, -jook ja -maiustus?
Millest need on valmistatud?”

Laps tulevikust: „Minu lemmiksöök on KAUMUSIK,
mis koosneb lihast, paprikast, kahest papa-
goimunast ja kiivitäidisest. Minu lemmikjook on
SICOLA, mis koosneb veest, kaktuseõiest, lumbiaana-
õiest ja kookosepiimast. Lemmikmaiust on KIIVI-
KUPPI. See koosneb kiivitäidisest, tarretisest,
paberist ja munast.”

Mina: „Tundub, et elu Eestis on 100 aasta pärast
palju parem ja lahedam. Aitäh vastamast!”

Alver Järv

EELMISE SAJANDI LASTE LELUD JA ELUD

Tartu Mänguasjamuuseumis võib näha näitust Eesti lähiajaloo. Näitusel „Unistused ja tegelikkus. 90ndate lapsepõlv“ saab teada, millistest mänguasjadest unistasid lapsed 1990. aastatel ning millega nad tegelikult mängisid.

Näituse kuraatori Helena Graubergi sõnusi on näitusel eksponeeritud unistused ja tegelikkus peegeldus sellest, kuidas läänelik tarbimisühiskond 1990. aastatel Eestisse jõudis ning kuidas kommertsmaailm hakkas mõjutama ka laste elu. „Näitusel ongi võimalik vaadata ja meenutada uue ajastu nähtusi: mänguasjade reklaame, kultussarju, mille kangelasid jõudsid laste mängudes, telesaateid, mida jälgendati lasteaias ja koolis, toidupakendite sisse pandud kogutavaid mänguasju. Lisaks saab näha, milliseid imeasju lapsed kogusid – alates hammastest kuni välgumihklite ja plekist õllepurkideni,“ kirjeldab Grauberg näituse eksponaate.

Näituse valmimisel kasutas muuseum palju sõprade ja sotsiaalmeedia abi – näiteks jõudis plekkpurkide kogu näitusele tänu raadiost kuulnud üleskutsele ning Eestis toodetud seksioonkapp tänu Facebookis korraldatud kapi otsimise kampaaniale. Seda, milline võis olla elu 1990. aastate mängude maailmas, saab igaüks oma silmade ja kätega tunnetada tegelustas maailma avastades: külastajatele on kasutamiseks välja pandud nii telekamängud, video- ja muusikakassetid kui ka toonased ajakirjad.

Näitus jääb mänguasjamuuseumis avatuks kuni 2018. aasta alguseni.

Tartu Mänguasjamuuseum ja Teatri Kodu asuvad Tartu vanalinnas Lutsu tänaval ja on aastaringsest avatud kolmapäevast pühapäevani kell 11 – 18. Lisainfot näituste ja õpitubade kohta leiab aadressilt www.mm.ee või telefonil 7461 777.

VANEMATE LAPSEPÕLVE MÄNGUASJAD

Minu emal oli palju mänguasju, neil oli mängukast igasuguseid erinevaid asju täis. Neil oli seal puuklotse, legosid, autosid, nukke, pehmeid mänguloomi jne. Emme mängis toas erinevate asjadega. Eriti meeldis talle kapis nukkudega mängida – nukkudel juukseid lõigata, küüsi lakkida ja pliiatsitega meiki teha. Teinekord ehitati puuklotsidest ja legodest torni. Enamuse ajast mängisid legodega ta vennad. Emme soovis väga Barbie-nukku, mida ta kunagi ei saanud. Aga emme mängis enamuse päevast õues. Õues mängiti kodu, rahvastepalli, keksu, tagaajamist ja kõikvõimalikke mänge. Eriti oli lemmiktegevuseks käia karjamaadel lambaid taga ajamas. Nad käisid veel sõpradega onne ehitamas, turniti puu otsas. Lapsed mängisid ja tegid seda, mis pähe tuli.

Minu emme nimi on Lyana ja ta on sündinud 1987. aastal.

Gerda Türk Türi Põhikooli 2.a klassist

VANEMA ÕE LEMMIKUD OLID HOBUSED

Minu õde Anett Strelnikov sündis 1994. aastal. Tal oli päris palju mänguasju. Eriti meeldisid talle hobused. Tal oli kõik hobustega seotud, isegi tapeet seinas. Tema lemmikmänguasjad olid sametist väikesed hobused, tal olid valge, pruun ja must hobune. Ta mängis nendega igasuguseid hobusemänge.

Veel meeldisid talle väga Barbie'd. Neid tal eriti ei olnud, kuna need olid väga kallid. Ta mäletab väga hästi, kuidas käis kaubamajas Barbie'de riiulit imetlemas. Seal roosal riiulil oli palju Barbie'sid reas, üks ilusam kui teine. Kõiki oleks tahtnud endale saada. Õel oli mitu Barbie moodi nukku, mis olid odavamad ja millega ta sai mängida. Lõpuks sai ta endale päris Barbie. Ta sai siis mängida Barbie'de ja hobustega.

Kui õde oli väike, siis tuli müüki väga populaarne mänguloom Furby. See oli selline karvane loom, kelle silmad liikusid ja ta häälitsetes. Tema eest pidi kogu aeg hoolitsema. See mänguasi maksis nii palju, et minu õele seda ei ostetud. Talle osteti hoopis Furby sarnane väike mänguasi, õde oli selle üle väga õnnelik ja sellest sai tema kaisuloom.

Minu õde Anett mängis väga palju sõpradega õues.

Kardo Kallas Türi Põhikooli 2.a klassist

MINU EMA MÄNGUD 1990NDATEL AASTATEL

Minu ema Helin sündis aastal 1987, tema vaieldamatult armsaimaks lemmikmänguasjaks oli kaisuahv. See oli umbes 30 cm pikkune must pehme naerunäoga ahv. Ahvil ei olnud nime, aga ta oli õe igapäevane kaaslane. Ahv käis kaasas lasteaias, vanaema juures ja ka liivakastis. Oma aia liivakastis sai koos õe ja vennaga kooke vormitud nii nukkudele, kaisukatele, mänguautodele kui ka naabri koerale, kes küll rohkem tahtis ringi lipata kui liivakasti ääres kooke oodata. Mõnikord sai ehitada ka liivalosse. Vanaema juures olid kõigil lastel lastel jalgrattad ja polnud päeva, mil viiest jõnglasest mõnel põlv katki ei olnud. Nutused silmad said kui-vaks puhitud, põlved ja küünarnukid sidemesse ja jälle ratastega rallima.

Vihmasel päeval olid täringumängud „Tsirkus” ja „Reis ümber maailma”. Mängunurgas olid veel mõned nukud ja mänguklotsid. Klotsidest sai ehitada garaaže ja maju.

Üheksakümnendate lõpupoole osteti koju arvuti, aga seal oli vaid paar mängu ja ainult vennal oli nii palju kannatust, et need pikad mängud lõpuni mängida. Minu ema oli igal vabal võimalusel õues, kui kiikumisest väsis, siis mängis keksu või luurekat.

Kädily Kure Türi Põhikooli 2.a klassist

URMAS KIBUSPUU (1953–1985)

JÜRI KRJUKOV (1954–1997)

Urmast Kibuspuu

Jaak Urmet

Mis on näitleja töö? Sellest on kirjutatud pakse raamatuid, aga usutavasti saab iga asja öelda kahte moodi: paksu raamatuga ja ühe lausega. Ühe lausega võiks näitleja töö näiteks kokku võtta selliselt – vaataja ära petta nii, et too ei näe laval enam näitlejat, vaid ainult seda tegelast, keda näitleja kehastab. See tundub justkui lihtne: kleebi habe ette ja pane parukas pähe ja oledki Gandalf, aga tegelikult ei ole näitleja töös, kui seda tõesti hästi ja meistri tasemel teha, midagi lihtsat. Isegi paljud neist, keda läbi tiheda sõela lavakunstikooli ehk lavakasse õppima valitakse, ei jõua välja selleni, et nad hakkaksid teatris või filmis näitlema. Loomingulisel aladel, nagu kirjandus, kunst ja teater, taandub väga palju nendele isikuomadustele, mida ei saa õppida,

Foto: Eesti Teatri- ja Muusikamuuseum

need kas on või ei ole inimeses olemas, nagu näiteks sarm, isiksus ja anne. Ma ei kujuta ette, kuidas võiks kedagi, kes kohe üldse ei suuda kolme lauset paberil ritta panna, õpetada mingil koolitusel või kursusel välja nii, et ta hakkaks ludinal kirjutama häid romaane või luuletusi. Samuti ei kujuta ma ette, kuidas võiks inimesest, kes üldse ei oska ennast teiste ees väljendada, koolitada meisterliku näitleja, kes kõigi südamed sulatab. Kardetavasti on ikka nii, et kui annet ei ole, siis lõpuni käppa asja ei saa, ürita õppida, palju tahad. See üldistus ei puuduta enam loomingulisi alasid, vaid peaaegu kõike, mida inimene elus ette võtab. Tuleb lihtsalt leida amet või tegevus, mille peale on annet, siis hakkab asi ka edenema ja võib saada isegi suurkujuks.

Jüri Krjukov ja **Urmast Kibuspuu** olid eesti näitlejad, kelle mõlema puhul on kindlasti vajalik nimetada neid kolme sõna – sarm, isiksus ja anne. Nad olid silmapaistvad, erakordsed ja suurepärase näitlejad, seejuures ka üldrahvalikult väga armastatud ja hinnatud. Nagu näitlejate puhul üldse, ei piisa ka Krjukovi ja Kibuspuu meisterlikkuse kirjeldamiseks sellest, kui loetleda nende rolle teatrilaval, sest kui etendust ennast ei näe, siis pole kasu ka sellest, kui nimetada etenduste pealkirju. Mõnda etendust, mis sai üles filmitud, võib vahel isegi telekas näha, aga ega siis kõike ju üles filmitud, ja pealegi, etendus on üks asi, üles filmitud etendus väga paljuski täitsa teine asi. Teater sünnib laval ja saalis, aga mitte enam kodus teleka ees. Seepärast nimetame nende kahe mehe ülesastumisi filmides – millest mitmeid saab tänapäeval ka DVD pealt või internetist vaadata, rääkimata sellest, et neid lastakse aeg-ajalt ka telekas.

Tänapäeval astuvad armastatud näitlejad lavale tihti peale duona, paarina, eriti just huumorikavades, näiteks Ott Sepp ja Märt Avandi. Või Tiit Sukk ja Taavi Teplenkov. Või Jan Uuspõld ja Dan Põldroos. Nii on läbi aja tehtud, 1950-ndate Eesti kuumim huumoristide paar oli Eino Baskin ja Jüri Järvet, pärast neid Sulev Nõmmik ja Ervin Abel. Ka maailma huumoriklassikas on kuulsaid duosid, nagu Laurel ja Hardy. Kahekesi on hea laval hea nalja visata, sest samal ajal, kui üks räägib, saab teine hinge tõmmata ja nuputada, mida vastu

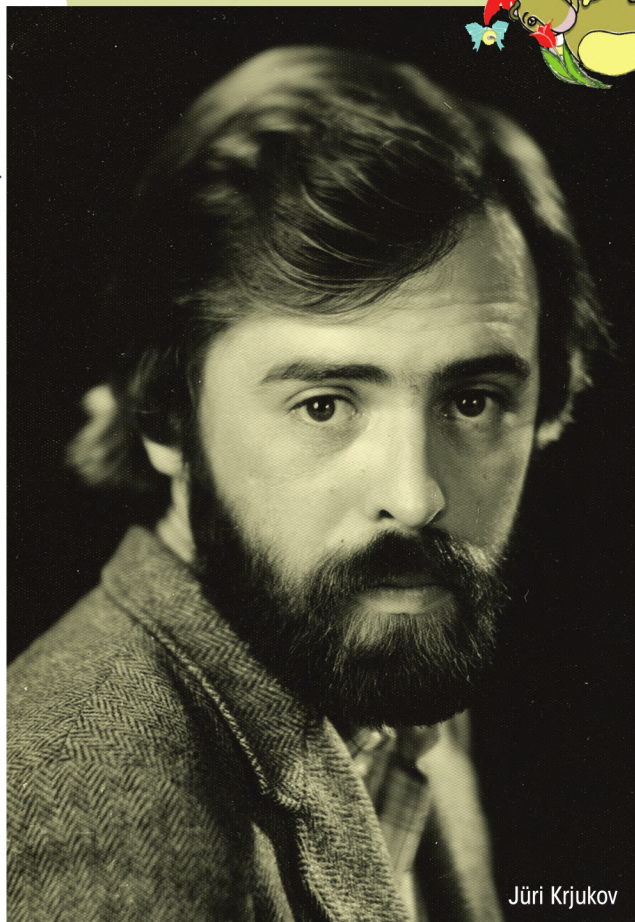
kosta, üksi olles seevastu peab kogu aeg ise midagi rääkima ja tegema. Ka Jüri Krjukov ja Urmas Kibuspuu tegid tihti oma humoorikaid etteasteid just paaris, ja võib kindlasti öelda, et 1980-ndate esimesel poolel olid nad rahva seas täpselt sama tuntud ja armastatud humoristide paar, nagu Sepp ja Avandi praegu. Kui Krjukov ja Kibuspuu ikka tele-ekraanile tulid, siis jäadi teleka ees kodus kohe vakka ja hakati tähelepanelikult ootama. Vana-aastaõhtu telekava oleks neil aegadel ilma nende kahe meheta olnud nagu poolik, just nagu see tundus seda siis, kui „Tujurikkujat” enam ekraanil näha ei olnud. Krjukov ja Kibuspuu klappisid väga hästi kokku, neil oli kahe peale hea lavaline keemia, Kibuspuu oskas teha hapusid lõustu ja pillata sapiseid torkeid, Krjukov oli lustakalt lärmakas pläralõug.

Ka oma kuulsaimad etteasted filmides tegid Krjukov ja Kibuspuu paaris – „Pisuhänd” (1981), „Kuulsuse narrid” (1982) ja „Püha Susanna ehk Meistrite Kool” (1983). Õigupoolest peaks kahe esimese kohta ütlema telelavastus ja kolmanda kohta telefilm, aga ei ole mõtet siinkohal terminites peensustesse kalduda.

Pisab, kui ütleme, et need on kolm filmi. „Pisuhänd” ja „Kuulsuse narrid” on videolevis täiesti olemas, too kolmas aga kas või kohemaid vaadatav Eesti Rahvusringhäälingu kodulehel, ainult guugelda. Need on ühtlasi eesti komöödiafilmide aegumatu klassika. „Pisuhännas” mängib Krjukov noort inseneri Ludvigit, kes on kõigile kuulutanud, et ta on ühtlasi ka suur luuletaja ja kirjanik, kuid tegelikult on just üks neist, kes ei oska kolme lausetki paberil kirja panna. Abikaasa ja äi, kes pikisilmi temalt lõpuks ka mõnda raamatut ootavad, muutuvad järjest kärsitumateks, mees ise on hädas, sest pettus ähvardab ilmsiks tulla. Siis ilmub ühel päeval välja Ludvigi koolivend Tiit Piibeleht, keda kehastab Kibuspuu – boheemlaslik kirjanik, kes soostub Ludvigit aitama. Taas tõuseb esile just paarismäng, ühel pool närviline, rahutu, ringisagiv, meeleheitel Ludvig, teisel pool rahulik, häirimatult sihvkasid kröbistav, kentsakat murdekeelt rääkiv Tiit Piibeleht.

„Kuulsuse narrides” läheb koomika veel jõulisemaks. Krjukov mängib siin andetut, kuid ennast väga lootusrikkaks luuletajaks pidavat Salomon Vesipruuli, Kibuspuu aga andunud leiutajat Jaan Tatikat, kelle leiutistest on üks tottram kui teine. Nii nad siis üritavad eesti suurkujuks saada, üks luuletajana, teine leiutajana. Vaataja elab kaasa Vesipruuli sisuta ja mõtteta värsside punnitamisele, Tatika saamatutele katsetustele ning naerab ajatut vallatut naeru. Nüüd võiks arvata, et need kaks meest tegidki „ainult tola”, st mängisid hädiseid insenere ja hulle leiutajaid. Mõnes mõttes on see tähelepanek õige, sest eriti just Krjukovi

Foto: Eesti Teatri- ja Muusikumuuseum

Jüri Krjukov

näitlejanatuuris oli huumor ja koomika väga ilmekalt esil. Samas olid nad nii mitmekülgsed näitlejad, et võisid hästi mängida ka draamat ja traagikat. Seda on ilmekalt näha just kolmandas nimetatud filmis. Film „Püha Susanna ehk Meistrite Kool” on lugu näitlejatest, kes mängivad lavastust „Püha Susanna ehk Meistrite Kool”, näeme selles näitlejaid laval, üritamas teha samaaegselt jämedat koomikat ja suurt kunsti – ja seejärel näeme näitlejaid väljaspool lava, kus nood ei ole enam rollis, vaid iseendana. Näeme, kuidas lavalt ära tulles muutub näitleja täiesti teiseks inimeseks. Krjukov ja Kibuspuu mängivad siin näitlejaid, kes teevad laval tola, aga päris elus heitlevad oma murede ja probleemidega: üks on just läbi teinud abielulahutuse ja üritab pääseda Pariisi külastava turismigrupi hulka, kuid kohti ei ole, teine aga on näitlejatööst tegelikult väsinud ja tülinud, ta teeb seda peamiselt raha pärast, otsides päris elus kergendust õllest ja naistele külglöömisest. See on draama ja isegi pisut traagika, ning taas on mõlemad mehed usutavad ja meisterlikud.

See film näitab üht näitlejatele tihtigi omast joont, nimelt oleme meie, vaatajad teatrisaalis ja teleka ees, ikka harjunud sellega, et näitleja X või Y särab, hiilgab, viskab kildu, pillub vaimukusi, on efektne ja lummas

„Kuulsuse narrid“

– me ei suuda teda kujutada teisiti ette tavaelus, meie jaoks on harjumatu mõte, et tavaelus ei pruugi see näitleja üldse olla särav ja hiilgav, visata kildu ja pilduda vaimukusi. Aga ometi võib lavade täht ja publikute võluja olla päris elus vaikne ja vagur tegelane, kes ei kipu seltskonnas isegi suud lahti tegema, rääkimata sellest, et pilluks vaimukusi. Kuulub näitleja elukutse juurde, et ta elab justkui korraka hulka erinevaid elusid, lisaks enda päris elule ka laval või telekas kehastatavate tegelaste elu, ning publik näeb teda tavaelus ikka just sellesama kuulsa tegelasena, lavarolli kandjana. Jan Uuspõllust oodatakse ka väljaspool teatrimaailma seda, et ta „teeks koomi“ ja Helgi Sallot nähes on esimene reaktsioon hüüda: „See on Önne tänava Alma!“ Mõni roll võib näitlejale eluks ajaks nii külge jääda, et eraelu elamine on selle varjus lausa keeruline. Näiteks oli kuulsal Ervin Abelil täitsa raske mõnel koosolekul rääkida mingit asjalikku, tõsist juttu, sest nii kui ta püsti tõusis ja suu lahti tegi, käivitus kõigil vaimusilmas pilt sellest, kuidas ta filmides koomiliselt sahmib, ja suu läks vägisi naerule.

Ega Krjukov ja Kibuspuu kõikjal koos ei mänginud, vahel ikka eraldi ka. Sealhulgas lastefilmides. Kibuspuu mängib filmis „Nukitsamees“ (1981) üht metsakolli, kelle nimi on Tõlpa. Filmis „Arabella, mereröövli tütar“ (1982) mängib Kibuspuu meespeaosalist, rännumees Aadut, kes näitab mereröövli tütrele kätte tee inimväärsesse maailma. See on taas üks neist Kibuspuu suurtest rollidest, kus ei ole koomikat, tema mängitud Aadu on kartmatu tõeütleja, kes lõpuks paneb ka mereröövlite pealiku ennast austama ja päästab Arabella

metsikust röövlimaailmast. Naksitrallidest on tehtud kaks multifilmi, esimeses osas (1984) loeb Kingpoole teksti Urmas Kibuspuu, teises osas (1987) Jüri Krjukov. Viimaseid suuri rolle oli Krjukovil 1990-ndate keskel tehtud telesarjas „M-Klubi“, kus ta mängis kunagist balletitantsijat, peene ja hapra hingeeluga kultuuriinimest, keda kohati vaevavad mingid arusaamatud hirmud. Sari rääkis seitsmest mehest koosnevast klubist, Krjukovi roll kandis seal nime Milord, see oli esitatud väga nõtkelt ja maitsekalt, lihvitult isegi pisimate asjadeni nagu randmeliigutus, kulmukergitus, huuletorutus. Suur näitleja ei piirdu ainult teksti ja tegevuse äraõppimisega, vaid pöörab tähelepanu isegi sellistele väikestele detailidele. Sarja filmimise

ajal aga viis raske haigus Krjukovi 43-aastasena meie hulgast. Tema suure sõbra ja paarimehe Kibuspuu oli raske haigus viinud juba ammu, kui mees oli kõigest 31-aastane. Ülekohtuselt vara jäime ilma kahest näitlejast, keda nüüd nimetatakse vahel isegi legendaarseteks. Sedavõrd imetlusväärsem on, et väga lühikese tegutsemisajaga jõudsid nad endid pika rea rollidega näidelda eesti teatrilukku, eesti suurkujuks.

Kolleeg Ain Lutsepp, samuti üks eesti suurkujudest, on öelnud Kibuspuu – kelle hüüdnimi oli Kips – enne-aegse surma kohta: „Lahkunud inimesi meenutades jääme tavaliselt kurvaks. Kibuspuu puhul ei peaks me aga kurvastama selle üle, et teda ei ole, vaid rõõmustama selle üle, kes ta oli, et ta oli olemas.“ Elle Kull, samuti suur näitleja, on meenutanud: „Kibuspuu ja Krjukov olid täielikud vastandid, nagu öö ja päev, nagu pluss ja miinus. Väga vajalikud üksteisele, teineteist ideaalselt täiendades. Kui Kips suri, oli Krjukov mõnda aega nagu ühe tiivaga lind. Hakkas isegi nagu maha käima.“ Krjukovi hüüdnimi oli Kriuks. Erinevalt paljudest teistest lavakoomikutest tegi Kriuks ka päris elus nalja. Tema poeg Aleksander on meenutanud: „Meil oli Saaremaal talu, ma olin ühene või kahene. Meil olid lambad ja üks lammas ei läinud lauta. See oli vaja aedikusse saada. Isa laskus siis neljakäpukile, hakkas määgima ja lammas läks tema järel lauta. Asi töötas.“

Kips ja Kriuks on meile andnud palju. Küll oleks tore, kui neile püstitataks kuhugi, näiteks Tallinnasse Tammsaare parki ausammas – küllap libiseks siis paljudel sellest mööda kõndides peast läbi mõni helge meeoleuke, mine tea, äkki veaks suugi vägisi naerule.

Käsiraamat Sherlock Holmesi fännidele

Koolikirjandites ei kirjutata vist eriti tihti sellest, et suureks saades soovitakse spiooniks hakata, kuid põnevaid spioonifilme vaatame ikka suure huviga. Ajakirjade Kirjastus ilmutas äsja vahva teatmeteose lastele „**Spiooni käsiraamat**”, mis sisaldab rohkesti õpetusi ja nippe nii salakirjade koostamiseks, jälitustegevuseks kui ka enda osavaks maskeerimiseks. Raamatust leiad igasuguseid põnevaid ülesandeid ning kui sul pole tulevikus plaanis salaluurajaks hakata, siis mõne vahva luuremängu korraldamiseks leiad siit hulganisti ideid. Mitmete briti autorite kokku pandud lahedas raamatus on palju lõbusat pildimaterjali, mille autoriks on **Colin King**.

Salapärase liivahunt ja Zakarina

Rootsi kirjaniku **Asa Lindi** „**Lii-vahunt**” pajatab loo Zakarinast, kelle päevad kipuvad ka ilusate suveilmadega üpris üksluiseks minema: tüdruku ema sõidab linna tööle ja isa istub oma töölaua taga ning viitsib vaid haruharva koos tütreaga randa minna. Hea seegi, et ta ei keela Zakarinal üksi suplemas käia! Aga ühel päeval kohtub tüdruk mererannas kummalise tegelasega, kes nimetab end Liivahundiks, kuid oskab ometigi inimkeeles kõnelda. Sestpeale muutub Zakarina elu põnevaks – ning küllap on lugejalgi põnev teada saada, mida tüdruk koos Liivahundiga ette võtab. Raamatu on illustreerinud **Kristina Digman** ning teosele omistati 2003. aastal Nils Holgerssoni auhind.

Neli aasta- aega – üks ilu- sam kui teine!

Jaanus Vaiksoo „**Laul Eestimaast**” pajatab luulevormis neljast aastaajast, mis kõik valmistavad erksa-

loomulisele ja elavale lapsele rohkesti rõõmu: talvel saab suusatada-uisutada, kevadel lilli korjata, suvel supelda ja marju süüa ning sügisel seenele minna. **Regina Lukk-Toompere** tegi laste ja kirjaniku rõõmu jagades iga salmi juurde värvikad illustratsioonid – üks ilusam kui teine! Voldik-raamatut avades saame saada seda lausa kunstiteosena imetleda.

JÄRJEHOIDJA

Lemmik- loomadel on erinevad saatused

Kirjastuselt Petrone Print ilmus juba kolmas lemmiklooma-sarja raamat. **Loone Otsa**

„**Kasvuhoonekoerad**” on mõtlemapanev jutukogu. Kirjanik jutustab ka sellistest neljajalgetest, keda sulg tõrgub lemmikloomadeks nimetamast: keldris virelevast kassipojast, kasvuhoonesse vangistatud penidest ning joodiku koerast Bellast, kellel on küll ilus nimi, kuid troostitu saatus – peremees ei võta vaevaks tema ohelikkugi pikendada, nii et õnnetu neljajalgne ei saa sammugi liikuda, vaid peab kogu aeg samas asendis paigal istuma. Õnneks on loodud seadusi, mis ka koduloomi kaitsevad, ning raamatust saame teada sedagi, kuidas võime õnnetuid lemmikloomi nende hoolimatute omanike eest kaitsta.

Vapustavad suveseiklused

Kirjanik **Davide Cali** ja kunstnik **Benjamin Chaud** koostöös sündinud lähedatele raamatutele poisist, kellega pidevalt midagi juhtub, on nüüd ilmunud järg, mis kannab pealkirja „**Kogu**

tõde minu vapustavast suvest”. Seesama poiss, keda igasugused imeloomad kooli hilinema sundisid, pajatab nüüd õpetajale oma suvevaheajast, mis kulges aaret taga ajades nii allveelaevas, majakatustel kui ka mäestikus. Võib-olla tasuks raamatust üht-teist kõrva taha panna, et sinugi sügisene kirjand „Minu suvevaheaeg” tuleks mahlasem?

Triinu hakkab tomati-kasvatamiseks

Ilmar Tomusk laskis kooli-detektiividel ja ajaränduritel natuke hinge tõmmata ning võttis nõuks kirjutada raamatu hoopis väikesest tüdrukust nimega Triinu. Triinu on küll linnalaps, kuid ühel heal päeval otsustab ta hakata põllupidajaks. Põllumaad pole tal küll kusagilt võtta, aga oma toa väikesest rõdust saab ta isa abiga teha kasvuhoone, kus tomateid kasvatada. Tüdruku lasteaiasõbratarid ei taha küll uskuda, et tomatikasvatusest asja saab, kuid... nojah, ega siis kõike ei saa ka ära rääkida – tuleb ikka võtta kätte Ilmar Tomuski raamat „**Triinu tomat**”, millele on **Urmas Nemvalts** lõbusad pildid joonistanud, ning võib-olla saab sinustki tubli põllupidaja!

Katariina suvevaheajast saab asja

Kadri Hinrikuse uue raamatu „**Katariina ja herved**” nimi-kangelane on juba koolitüdruk ning probleemidki on tal märksa tõsisemad. Nimelt veedab Kata pikki päevi üksipäini, kuna ta ema peab olema hommikust õhtuni tööl. Samasugune töömurdja oli ka ta isa ning Kata arvab, et isa lahkus pere juurest just seepärast, et kodus oldi liiga vähe koos. Kata oletab, et ees seisev suvevaheaeg tuleb tema jaoks väga igav, ning ainsaks ajaviiteks jääb talle puude otsa ronimine, kuid siis tutvub tüdruk vahva vanatädi Aliisiga ja suvi hakkab jumet saama. **Anne Pikkovi** vahvad pildid on samuti suviselt rõõmsad!

Raamat kallistest ja kaunistest kividest

Epp Petrone ja **Kristi Uudevälja** „**Kalliskiviraamat**” on ühtviisi huvitav nii täiskasva-

nutele kui ka lastele, kellele meeldivad ilusad kivid ja kes tahavad neist rohkem teada saada. Epp Petrone käis Indias kalliskividega tutvumas ja gemmoloogiat ehk ehtekivide teadust õppimas ning Kristi Uudevälja valmistab ehteid ja juhendab laste kiviringi. Mahukas raamat sisaldab rohkesti pilte, kivimitarkust ja ka mitmesuguseid lugusid kalliskividest – nii tõsielulisi fakte kui ka muinaslugusid.

Lapsed, nutitelefonid ja linnud-loomad

Leelo Tungla „**Halloo!**” nimi-luuletus pajatab mudilastest, kes vajaks sellist nutitelefoni, mida saaks nii kruttida kui ka soovi korral luttida. Kirjastuse Tammer-raamat avaldatud luuleraamatus, millele on imeilusad pildid joonistanud **Regina Lukk-Toompere**, leidub värse nii õdede-vendade probleemidest, koolialgusest kui ka loomadest ja lindudest – näiteks kiivitajast, kes kiivisid ei söö, ja hiireviust, kes tahab hiirelt intervjuud võtta.

Džässisõbrast koer ja ta koolipoisist peremees

Marina Moskvina raamat „**Minu koer armastab džässi**” algab küll looga, mis pajatab kümneaastase Andrei järjekordse kooliaasta algusest, kuid lõbusa ja laheda sisu poolest sobib suurepäraselt just suviseks lugemiseks. Sellel poisil on vedanud isevärki inimestega – alates emast, kelle ainsaks kokakunstisaavutuseks on munakeetmine, ja isast, kes usub, et oli eelmises elus Lev Tolstoi, ning lõpetades õpetajate ja naabritega, kelle veidruste kohta lugege juba raamatust, mille tõlkis **Toomas Kall** ja ilmutas kirjastus **Tänapäev**. Muide, ka džässisõbrast koeral pole lihtne elu – teda peetakse nimelt mõnda aega rotiks!

SINU SALANURK

Lully Gustavson

Igaüks vajab sõpru. Kuid vahel on nii hea kõigi oma mõtete, unistuste ja salasoovidega üksi olla. Täiesti üksi. Nii nagu vahel vajame vaikust enda ümber, nii vajame ka üksiolekut. Küll on tore, kui selleks on olemas mingi salapaik. Laste unistus on ikka mingi onnike, kuid see võiks olla ka koht, kuhu oled kogunud põnevaid kände, puujuurikaid, ebatavalise kujuga kive. Või on seal koguni mõni ebatavaliselt käärdunud-väärdunud puu. Võib-olla annab kõik selle veel põnevamaks teha? Ehk saab sinu puule paigutada või riputada mingeid olevusi meenutavaid puujuurikaid? Miks mitte kändudele meisterdada põnevatest okstest või juurikatest madusid? Vaata ringi ja moodusta salapäraseid olendeid ning loo muinasjutulist põnevust. Sellest saab sinu salaunistuste ja üksioleku nurk. Looduses võid kõikjal eriskummalisi asju avastada ja sageli annab unistamine meile tiivad. Kui keegi peakski kogemata sinu salamaailma sattuma, siis on see temagi jaoks sattumine mõistatuslikku salapärasesse kohta. Ja võib-olla on isegi tore seda salapaika jagada mõne sõbraga, kes oma fantaasiaga suudab sinna veel midagi põnevat lisada. Soovin sulle avastuslikku ja päikeselist suve!

OSAVNÄPP

TELEFONIPEEGELDUSE TRIKK

Mustkunstnik **Ande**

Suvi on ideaalne aeg oma mustkunstioskuste lihvimiseks. Lembit armastas käia tänaval juhuslikke inimesi hämmastamas. Tösi, päris foori taga (kuigi Potistes foore peaaegu ei olnudki) ta kellegi juurde ei astunud. Ent pargis ja välikohvikutes kostitas ta inimesi trikkidega küll. Mõnikord käis koos sõpradega isegi pealinnas oma oskusi demonstreerimas.

Ühel järjekordsel päikeselisel päeval pargis trikitades märkas Lembit Kassandrat. Tegelikult meeldis tüdruk talle, kohe väga. Nii et juurde astumine ning mõne triki tegemine tundus väga hea ideena.

„Tsau!” tervitas Lembit tüdrukut.

„Hei,” naeratas Cassandra. „Kas teed jälle trikke?”

„Jah. Kas tahad ka näha?” küsis Lembit ja istus pargi pingile tüdruku kõrvale.

„Muidugi!”

„Okei, vali üks kaart,” laotas poiss kaardipaki lehvikuna laiali. „Vaata seda ise, aga ära mulle näita. Ma ise ka ei vaata.”

Lembit pööraski pea kaartidelt eemale ning Cassandra tõmbas lehvikust ühe kaardi. Olles selle meelde jättnud, pani ta kaardi paki keskele tagasi.

„Ma proovin nüüd ära arvata, mis kaardi sa valisid,” lubas Lembit. „Mõtle oma kaardile, aga ära seda kõvasti välja ütle. Korruta oma peas ainult seda kaarti, mille sa pakist tõmbasid. Näiteks ärtu kolm, ärtu kolm, ärtu kolm...”

Kassandra hakkas naerma.

„Oligi ärtu kolm, jah!” hüüatas Lempis võidukalt.

„Oli jah,” nõustus Cassandra.

„Aga proovime uuesti, võta veel üks kaart.”

Kassandra oli lehvikust juba kaardi välja tõmmanud, kui poiss teda katkestas: „Ära ainult sama kaarti vali.”

Kassandra heitis pilgu tõmmatud kaardile ja naeratas laialt. Tema käes oli jälle ärtu kolm!

„Okei, okei, veel üks kord,” innustas Lembit, „paneme selle ärtu kolme üldse kõrvale.”

Kassandra tõmbas pakist uue kaardi ning heitis sellele pilgu.

„Aa, ma unustasin mainida,” poetas Lempis. „Ära ainult poti ässa vali. Kõik tahavad millegipärast alati poti ässa valida, see oleks liiga igav.”

No muidugi oli Cassandra pakist justnimelt poti ässa tõmmanud!

„Kuule, sa ajad mul juhtme täitsa kokku,” naeris tüdruk. „Lähme parem ja võtame ühed jäätisekokteilid.”

Sellega oli Lembit suurima heameelega nõus.

Kuidas Lembit seda tegi?

Kui Lembit Cassandra juurde läks, märkas ta, et tüdruk oli oma mobiiltelefoni pingile pannud. Mobiili ekraan on aga päikeselisel päeval suurepärase peegel.

Nagu poiss ütles, ei vaadanud ta kaartide poolegi. Ta vaatas hoopis tüdruku telefoni. Sealne peegeldus näitas talle täpselt, millise kaardi Cassandra pakist tõmbas.

Nii ei jäänudki Lembitul muud üle kui humoorikalt avaldada, et ta juba teab, millise kaardi tüdruk pakist tõmbas.

See, et Cassandra tõmbas pakist kaks korda järjest ärtu kolme, oli õnnelik juhus. Ent kui tüdruk oleks ka mõne muu kaardi valinud, oleks poiss sellelegi mõne toreda äraarvamise välja mõelnud.

Seda trikki saad teha pea alati. Telefone on ju sisuliselt igal pool – pinkidel, laudadel jne. Võid muidugi ka enda telefoni „peegliks” asetada, ent see võib kahtlust äratada. Kui otsustad seda siiski teha, siis oota enne triki kallale asumist veidi. Nii on publikul jõudnud juba meelest minna, et sa oma telefoni paika sättisid.

Eriti lahe on see, et kui Lempis nägi oma vaatenurgast kaarte, siis Cassandra nägi telefonilt vaid taeva peegeldust. See, mida peeglist nähakse, sõltub ju alati vaataja asukohast.

JUUKSUR ON OMAMOODI KUNSTNIK!

Emadepäeva eel mõtlesid paljud meie lugejad välja vahvaid soenguid, mis võiksid meie ilusad emad veel ilusamaks teha. Nüüd, suvevaheajal, kui päevad on pikad, oleks ehk kõige parem aeg nende kavatsuste elluviimiseks. Avaldame väikese valiku meie saadetud soenguloomingust.

Ann Mirtel Kulla

Helena-Elin Pärnson Türi Põhikoolist

Elisabeth Kull Puurmani Mõisakoolist

Martha Roosme Türi Põhikoolist

Sandra Vungi retseptid ja fotod

Ahoi, armsad kokkajad! Kuidas suvepuhkus kulgeb? Kas olete ikka ujumas ka käinud ja päikest ninale võtnud? Aga rattaga sõitnud? Mina olen juba kõike teinud ja plaanis veel täiel rinnal seda ilusat Eesti suve nautida. Kindlasti saab nii mõnigi toidukord kas või pelgalt värskete marjade ja mahlase arbuusiga mööda saadetud. Aga vahel on ju hea ka ise kokata! Seekord pakun teie kõhule suviselt kergemat kraami. Ilusat ja maitavat suve!

Maguskartuli ja roheline herne supp sidruniga

See supp lausa õhkab värskest ja suvel! Kui sa maguskartulit ehk bataati ei leia, kasuta julgesti tavalist kartulit. Rohelised herved võivad olla nii värsked kui ka külmutatud. Supp on mõnusalt kerge ja õrnalt magusa ning sidrunise mekiga. Head isu!

- 2 – 3 sl õli
- 1 sibul
- 1 küüslauguküüs
- 300 g maguskartuli kuubikuid (kooritud kartulist)
- 2 loorberilehte
- 1400 ml keeva vett
- poole sidruni riivitud koor
- 2 tl soola
- ½ tl pipart
- 300 g rohelist herneid
- 1 tomat

Aja paksema põhjaga pott kuumaks. Lisa õli ja peeneks hakitud sibul. Prae paar minutit. Lisa hakitud küüslauguküüs, maguskartuli kuubikud ja loorberilehed. Prae minut-paar. Lisa keev vesi, kata pott kaanega ja lase keskmisel kuumusel 7 – 10 minutit podiseda. Lisa riivitud sidrunikoor, sool, pipar, rohelised herved ja tomatikuubikud. Lase veel 5 minutit keeda. Soovi korral serveeri maitserohelisega.

KOKKA ISE!

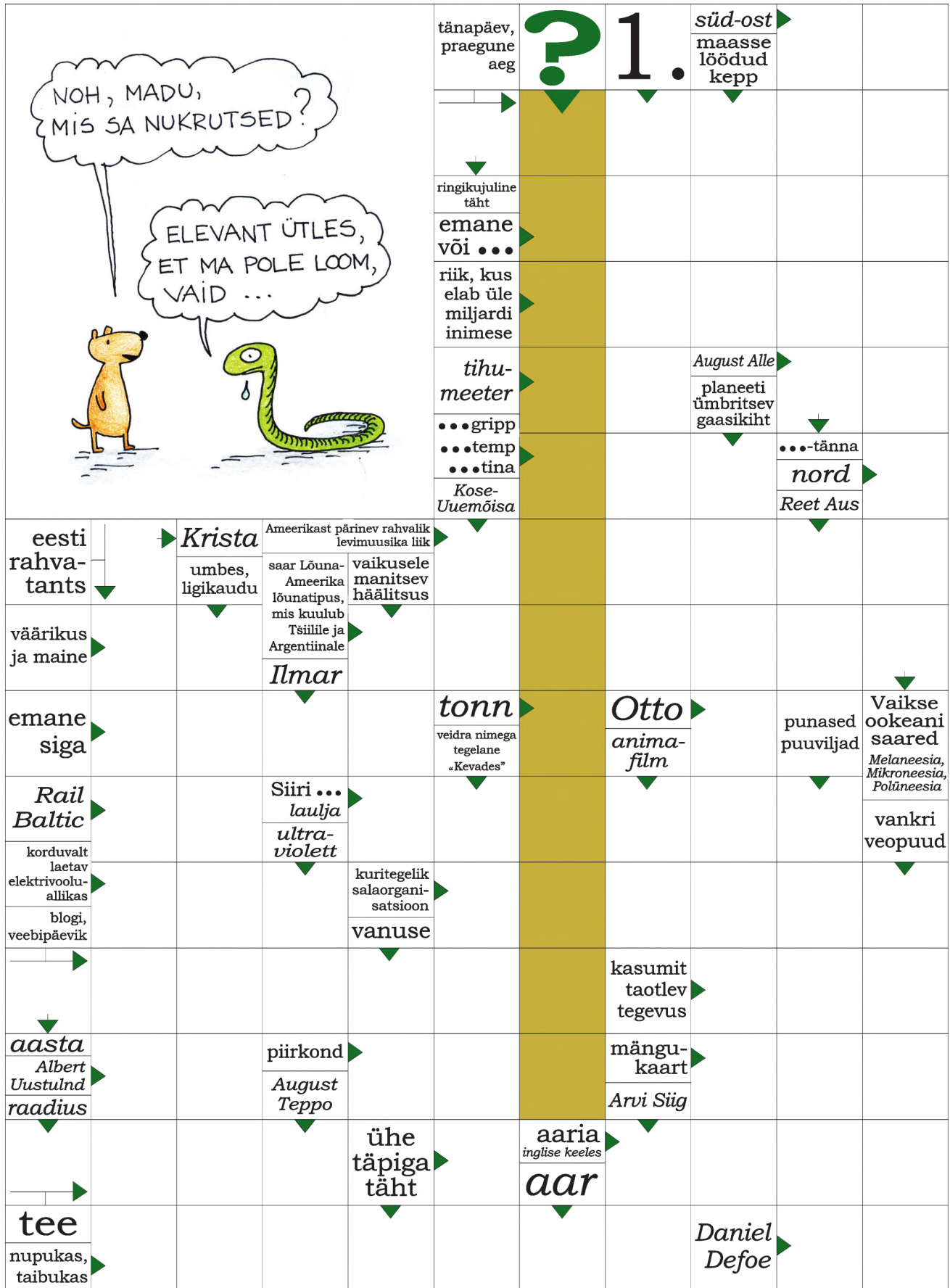

Kõige lihtsam roheline smuuti

Mis värvi smuuti ehk mahedik on sinu lemmik? Kas rohelist varianti oled kunagi proovinud? See on üllatavalt maitsev, ma luban! Mõnusalt mahe ja parajalt magus ja pungil vitamiine! Vaja läheb ainult paari koostisosa.

- kaks suuremat küpsemat banaani
- paar peotäit värsket spinatit
- suurem kruusitais külma vett (250 ml)

Koori banaanid ja murra kolmeks. Lisa spinat ja külm vesi. Kasuta saumikserit või kannmikserit ning purusta kõik ühtlaseks kreemjaks smuutiks. Joo kohe.

**TEEL, KOOLI
JAHTUS ÜKS
KUMMALINE
LUGU**
Anneliis Kõrre

VÄIKE JUULIRIIN

#95
06.2017

Lembitu mõistatus

Kaks nädalat oma suvest veetis Sibülle ratsalaagris.

Viimasel laagripäeval osalesid kaks parimat ratsanikku, kellest üheks oli ka Sibülle, põneval võistlusel.

Lapsed läksid eemalasuvasse koplisse ning pidid sealt tagasi laagripaika ratsutama. Võitjaks kuulutati see, kelle hobune oli aeglasem.

Olles juba tunde sihitult lonkinud, otsustasid tüdrukud koju helistada ja nõu küsida.

Pärast soovitusel kuulmist hüppasid lapsed kiiresti saldulasse ning kihutasid tuhatnelja laagripaiga poole.

Millist nõu tüdrukutele anti?

Elmine mõistatus

Elmise mõistatuse lahenduseks on, et sellised pulmad ei ole tõepoolest ei Eestis ega mujal maailmas lubatud. Kui mehe naine on lesk, siis tähendab see ju seda, et mees ise on surnud. Surnutega aga abielluda ei saa.

Seekordse vastuseni jõudmiseks on aega lausa kaks kuud - lahendus koos uue mõistatusega ilmub järgmises ajakirjanumbris.

Mõistatuse koostas Ande

1. Eesti esimene linnukaitseala loodi aastal

- a) 1810
- b) 1910
- c) 2010

2. Enamjagu maailmas korjatavatest hahasulgedest tuleb

- a) Hiinast
- b) Indiast
- c) Islandilt

3. Seni maailma suurimaks tunnistatud porgandil oli pikkust

- a) 2,8 m
- b) 8,2 m
- c) 82 cm

4. Filmis „Nukitsamees“ mängis Tõlpat

- a) Ita Ever
- b) Jüri Krjukov
- c) Urmas Kibuspuu

5. Tartu Mänguasjamuuseumis on praegu näitus

- a) 1990ndate aastate mänguasjadest
- b) 1950ndate aastate autodest
- c) 1880ndate aastate nukkudest

6. Audentese erakooli direktori perenimi on

- a) Mesilane
- b) Orav
- c) Sipelgas

7. Raul Mihkel Antoni hobiks on

- a) aerutamine
- b) purjetamine
- c) langevarjuhüpped

8. Maailma kõrgeim liivaskulptuur ehitati sel kevadel

- a) USA-s
- b) Inglismaal
- c) Indias

Õiged vastused leiad sedasama ajakirja tähelepanelikult lugedes! Nende vahel, kes saadavad õiged vastused toimetusse enne 10. augustit 2017, loosime välja LAHEDAID RAAMATUID!
NB! E-posti teel saabunud vastused lähevad loosi ainult siis, kui sõnumis on kirjas ka **vastaja tavapostiaadress või kooli nimi!**

NAERU-USS

Mererannas tuleb Juku ema juurde tulivihane härrasmees ning küsib: „Proua, kas see oli teie poeg, kes toppis mu kingad liiva täis sellal, kui ma suplesin?” „Oh ei,” raputab Juku ema pead. „Minu poeg on hoopis see väikemees seal eemal, kes püüab teie ülikonnast hernehirmutist teha!”

Ema läheb Jukut lasteaiast ära tooma ja märkab, et poiss istub koos rühmakaaslastega liivakastis ning kõik mudi- lased tegelevad oma nutitelefonidega, õpetajad aga ajavad eemal trepil omavahel juttu. „Vabandust,” lausub ema pahaselt, „kuidas te võite siin rahumeeli vestelda, sellal kui lapsed on omapead! Nad võivad ju iga hetk kes teab kuhu joosta!” „Ei jookse nad kuhugi,” teatab üks õpetajatest. „WiFi on meil ainult liivakasti piirkonnas!”

Kus käivad koid suvitamas?
Bikiinides.

Juku sõidab koos perega suvevaheajal turismireisile Ameerikasse. Lennujaamas märkab ta pisikest koera ja tervitab seda viisakalt: „How do you do?” Koer pole suu peale kukkunud ja vastab: „I do how how.”

„Juku, ma nägin täna su klassivenda pargis muru niitmas!” teatab ema.

„Ei tea, mis mõttega ta seda teeb?” imestab Juku. „Küllap selleks, et suvel veidi taskuraha teenida,” arvab ema. „Tubli poiss!”

„Jah, seda võis temast arvata – raha nimel on ta kõigeks valmis!”

„Juku, mine nüüd kõhku poodi piima ostma!” käsib ema.

„Aga väljas sajab nagu oavarrest!” protestib Juku. „Hea peremees ei aja koeragi välja!” „No ära siis koera kaasa võta!” lubab ema.

„Juku, kas sina õpetasid väikevennale rumalaid sõnu?” pahandab ema.

„Mina? Ei, kaugel sellest – ma õpetasin talle hoopis neid sõnu, mida ei tohi mitte mingil juhul kasutada!”

„Juku, ma kuulsin, et sa ütlesid naabritädile, et ta on täielik tropp! Palu kohe tädil käest vabandust! Näita talle, et sul on piinlik oma teo pärast!” „Vabandust, tädil!” lausub Juku. „Mul on tõesti piinlik, et sa täielik tropp oled!”

Vanaema tõreleb Jukuga: „Sellist sõna, mida ma sinu suust kuulsin, et tohi sa küll enam öelda! Ma annan sulle kaks eurot selle eest, et sa seda sõna enam ei lausuks!” „Aitäh, vanaema,” vastab Juku. „Aga tegelikult tean ma ka selliseid sõnu, mis maksavad viis eurot!”

Juku saadeti suveks maale vanaisa ja vanaema juurde. „Vanaisa, kas ma võin kohe telekat vaatama hakata?” küsib poiss. „Muidugi võid, lapsuke!” kiidab vanaisa. „Vaata kas või hommikust õhtuni – aga vaata, et sa seda sisse ei lülita!”

Väike Juku saabub koos oma perega puhkekodust. „Küll on kahju, emme, et te isaga peate jälle tööle minema!” ohkab poiss. „Ma tahaksin kangesti sinna mereäärseesse majakesse tagasi! Kui me ära sõitsime, jäi majake täitsa tühjaks...”

„Jah, eks see suvila ole seni tühi, kuni kord jälle uued puhkajad sinna kolivad!” arvab ema.

„Ja kõik need vaesed kirbud, prussakad ja lutikad peavad seni nälgima!” muretseb Juku.

Arte Gümnaasiumi näituselt

Laura Mäekuusk
Lihula Muusika- ja
Kunstikoolist

Kristiina Johanson
Lihula Muusika- ja
Kunstikoolist

PAETISME

Paetiseeris ja kogus **Jüri Paet**

Iga normaalne inimene unistab ebanormaalsest rikkusest.

Voorus ei tule iial tagasi.

Lobamokk ei ole kõigile mokaamööda.

Lageraie on mõttelage tegevus.

Vihmase ilma korral tõmbub nagu pilve.

Tolmuimejate pakkujail teadmiseks, et uus luud pühib paremini.

Ületanud ekvaatori, satute teistpoolusele.

Issanda loomaaed võib olla jumalavallatu.

Ninasarvikule juba ninanipsu ei tee.

Vahel tuleb hinge sees hoidmiseks hinge kinni hoida.

...
Kui sul ei ole raha, siis näita välja, nagu sul oleks raha. Kui sul on raha, siis käitu nii, nagu sul ei oleks raha.

Kilpkonnad ei kiirusta ja sellepärast nad elavadki kaua.

Tark mees vaidleb naisega vaikides.

Soovitus: „Proovige sagedamini mitte rääkida!”

Iga ema peaks enda jaoks leidma mõne vaba minuti, et saaks nõusid pesta.

Kui sinu arvates saaks seda teha iga loll, siis proovi teha.

Kõige kiirem moodus endale tähelepanu juhtimiseks on teha mingi lollus.

Hea on seista kahe jalaga maa peal, kuid parem on siiski edasi liikuda.

Parim kodutehnika on see, mida suudab naine ise parandada.

Eesti loodusemuuseumi ja Energia avastuskeskuse linnalooduse laager

Eesti loodusemuuseum ja Energia avastuskeskus ootavad **28. ja 29. augustil** 9-aastaseid ja vanemaid uudishimulikke lapsi linnavalooduse laagrisse. Kahepäevases laagris tehakse tutvust nii tähistatava kui ka linnavalooduse helidega. Uuritakse, miks on Eestis nii palju meteoriidikraatreid ja kust neid leida võib, vaadeldakse planetaariumis tähistatavast, proovitakse kätt trummimängus ning seigeldakse Pääsküla rabas. Laagris osalemiseks või lisainfo saamiseks palume saata e-kiri aadressile **kadi.maldur@loodusmuuseum.ee**. Laagrikohtade arv on piiratud, seega soovime koha tagamiseks varakult registreeruda.

Lotte ootab sõpru külla!

Pika ja mõnusa suvevaheaja jooksul tuleks ilmingimata ära käia ka **Lottemaal**: nagu teada, armastab Lotte pidevalt midagi uut välja mõelda ja igasuguseid leiutisi on ta kodukülas rohkesti. Kui oled juba käinud vaatetornis, planetaariumis ja seiklusrajal, siis tuleks kindlasti sisse astuda ka mängudemajja ja järele proovida, kui osav oled läbima labürinti. Kahtlemata tuleks ära käia ka Oskari kuuris leiutamas ning ligitõmbav paik on ka staadion, kus saad mängida sportmänge, joosta koos Matiga maratoni ning Susumolt judokunsti õppida. Lisaks sellele toimub päeva jooksul mitu vahvat etendust ja ilusa ilma puhul on mõnus oma perega rannas supelda.

Lottemaal asub Pärnu lähedal ning sinna tasuks minna juba hommikul kella kümneks – siis saad tervelt kaheksa tundi Leiutajatekülas tegutseda. Mõnus teemapark on avatud kuni 31. augustini.

UUDISED

Lastejaama suveseikluse kirjutamisvõistlus

Lastejaam kutsub lapsi osalema suurel **suveseikluse võistlusel**. Suveseiklusest palutakse kirjutada ning lisada tekstile foto või joonistus. Seikluse võib üles laadida netis või saata postiga aadressil **Gonsiori 27, 15029 Tallinn** (märksõnaga „Võistlus“). Seiklusjutte oodatakse **31. augustini**.

Laste Vabariik rändab mööda Eestimaad

Kas oled kuulnud, et suvel sõidab mööda Eestit ringi elamustuur Laste Vabariik, millega tähistatakse laste ja noorte kultuuriaastat ning Eesti 100. sünnipäeva? Enam kui 50 Eestimaa paigas peatuva haagisautoga pakutakse kohalikele lastele tasuta teatrit, mängu ja töötubasid. Esimese peatuse tegi Laste Vabariik juba 25. mail Põltsamaal ning tuur lõpetatakse 8 septembril Põlvamaal, Savernas.

Kui Sul on kavas suvel mööda Eestit matkata, siis hoi a silmad ja kõrvad lahti: juulikuus jõuab Laste Vabariik Raplamaale, Tartumaale, Hiiumaale ja Läänemaale, augustis toimuvad Laste Vabariigi üritused Harjumaal, Raplamaal, Saaremaal, Viljandimaal, Tallinnas, Lääne-Virumaal ja Pärnumaal.

Laste Vabariigi idee autoriks on Eesti Lastekirjanduse Keskuse direktor Triin Soone.

Nimi: Raul Mihkel Anton
 Vanus: 15
 Kool/klass: Pelgulinna Gümnaasium, 8. klass
 Elukoht: Põhja-Tallinn

purjetamisklass noorte seas. Optimisti sõitja vanus on 7 – 12 aastat, aga võib ka varem alustada ja hiljem lõpetada. Peaaegu kõik, kes hakkavad noorelt purjetama, alustavad Optimistist. Mina sõitsin ka Optimisti, sest enne purjelauda pidin õppima purjetama ja see oli selleks väga hea algus. Siis tuli talv vahele ja kui ma kevadel uuesti vee peale läksin, hakkasin sõitma purjelauda. Noblessneri Purjetamiskoolis on peatreener Jaak Lukk, kes on väga hea ja tugev treener.

• Kes on sinu eeskujuks?

Ma arvan, et minu suurim eeskuju purjelaual on kindlasti RS:X-i sõitja Ingrid Puusta. Ingrid Puusta on Eestist pärit purjelaudur, kes on kaks korda osalenud ka olümpial. Londonis 2012. aastal sai ta 15. koha ja Rios 2016. aastal 11. koha. Tal on plaanis osaleda ka järgmisel olümpial 2020. aastal. Ingridi koduklubi on samuti Noblessneri Purjetamiskool ja teda treenis samuti kunagi Jaak Lukk.

• Oled sa pidanud ka millestki loobuma?

Ma ei ole pidanud eriti millestki loobuma sellepärast, et ma purjelauda sõidan.

• Millised on sinu saavutused sellel alal?

Kui ma sõitsin *Techno* alla viieteistkümnendaastaste klassis, õnnestus mul Eesti meistriks saada. Viimastel Eesti Meistrivõistluste etapil sel kevadel õnnestus mul saada teine koht. Olen ühe korra ka maailmameistrivõistlustel käinud, aga seal mul väga hästi ei läinud. Järgmine kord läheb paremini. Ühe aastaga areneb päris palju. 2016. aasta MM-il osales 474 võistlejat.

• On sul ka teisi hobisid?

Teisi hobisid peale purjetamise mul praegu pole. Olen 100% süvenenud purjelauda ja treenimisse, nii et teiste asjade jaoks väga aega ei jäägi.

• Tegeled sa sellega ka tulevikus edasi?

Pole hetkel plaanis purjetamist ja purjelauda sõitmist lõpetada. Järgmisel aastal hakkam sõitma olümpiaklassi RS:X. Sõidan RS:X-i noorteklassi läbi ja siis vaatan edasi.

• Mida ütleksid lõpetuseks?

Eestis saab surfata ja see on lahe. Eestis ei ole liiga külm. Paljud head purjelaudurid treenivad meist veel rohkem põhja pool, näiteks Soomes, Norras ja Rootsis. Ma loodan, et rohkem noori hakkab purjelauda sõitma. Raul Mihkliga vestles **Anna-Maria Uulma**

VEE PEAL TEKIB VABADUSE TUNNE

• Palun jutusta enda hobist!

Ma sõidan purjelauda. Täpsemalt purjelaua klassi *Techno* 293, mis pole päris selline purjelaud, nagu inimesed ette kujutavad. Ma arvan, et enamasti seostatakse purjelauaga lainetel sõitmist, hüppeid, saltosid, väikest lauda ja liivaranda. Tegelikult näeb see natukene teistsugune välja. Lainetel sõitmist on vähe, hüppeid ei tehta, uim üritatakse just vees hoida, lauad on suured ja rand võib kilomeetrite kaugusel olla. See on nii, sest *Techno* purjelaud on mõeldud purjetamiseks. Purjetamises on eesmärk läbida etteantud rada võimalikult kiiresti – kiiremini kui teised võistlejad. Rada algab klassikaliselt alati sõiduga vastutuult ja lõpeb sõiduga allatuult. Selle jaoks, et vastutuult saada, on *Techno* purjelaual olemas ka svert, mis on laua osa, mis takistab triivimist. Sverdid on ka kõikidel paatidel. Svert on umbes nagu paadikiil, aga seda saab aluse alt sõidu ajal ka eemaldada, et oleks väiksem veetakistus. Otse vastutuult sõita ei ole võimalik, sellepärast sõidetakse vastutuult tehes siksakke. Tegelikult liigubki *Techno* purjelaud päris sarnaselt võistluspurjekale.

• Mis teeb purjetamise eriti huvitavaks?

Purjetamise teeb huvitavaks kindlasti purjetamine ise: kui sa pole seda kunagi varem näinud, siis on kindlasti, mida vaadata. Minu kui purjelauduri jaoks teeb purjetamise huvitavaks kiirus, ekstreemsus ja võistlus. *Techno* purjelaud võib päris kiiresti sõita, kuni 50 km/h. Kõlab päris ekstreemselt, aga ekstreemseks lähevad asjad siis, kui lisanduvad teised võistlejad ja lained, mille pealt sa lendu võid minna. Nii annab see tihti võimaluse ka närvikõdik, eriti kui on tekkinud olukord, kus purjelaud on peaaegu täiesti ümber läinud. Vee peal tekib ka selline vabaduse tunne: võid teha ja sõita, kuhu tahad. Purjelauda juures meeldib mulle see, et ta on kiire ja füüsiline. Sa pead olema tugev, tark, kiire reageerimisega.

• Kus kohas sa sellega tegelnud oled ja kes on sinu õpetaja?

Mina õppisin purjetama Noblessneri Purjetamiskoolis ja käin seal siiani. Alustasin 2013. aasta sügisel. Algul sõitsin Optimisti, mis on väikelastele mõeldud purjekas. Optimist on maailma kõige suurem

SUVI ON SUURTE SEIKLUSTE AEG!

No nii, nüüdseks on kõik juba harjunud sellega, et igapäevaselt ei pea enam kooli peale mõtlema ja kuna 1. september on ka veel küllalt kaugel, ei sega miski suve nautimist! Päike, värske õhk ja merevesi on küll väga head, aga kuna pahatihti peab Eestimaal keset suve ka ilma eest peitu pugema, siis selleks ei saa olla küll paremat kohta kui kinosaal ning seal pole ühtegi sellist nädalat, kus keegi peaks igavuse üle kurtma. Jookseme üle mõnedest filmidest, mis juulis-augustis teretulnud vihmavarju pakuvad.

Kohe juuli alguses jätkavad oma igavest võitlust autobotid ja decepticonid, tehes seda sarja viiendas loos „**Transformerid: Viimane rüütel**”, kus selgub muuhulgas tõsiasi, et transformerid on tegutsenud meie planeedil juba kuningas Arturi aegadel ning osalenud ka Teise maailmasõja sündmustes!

Juulisse mahub ka suvekuid arvestades kohustuslik superkangelasefilm, milleks on tänavu hoogne „**Ämblikmees: Kojutulek**”, kus Peter Parker (Tom Holland) ehk Ämblikmees ei taha pärast kokkupuudet Tasujatega kuidagi leppida tõsiasjaga, et tegelikult oleks vaja ka koolitükid ära teha ja tundides käia. Raudmees Tony Stark (Robert Downey Jr.) püüab talle mõistuse pähe panna, aga ega noored inimesed ju naljalt endast targemaid ei kuula, kuni häda käes. Vanade sõprade rongkäik jätkub juuli lõpul, sest siis kihutab kinolinale Pikne McQueen, kes on endiselt kiire ja räägib eestikeelses versioonis endiselt Koit Toome häälega. Pikse õnnetueks on aga tekkinud terve hulk uusi mudeleid, kes on vanameistrist täiustatumad, kiiremad ja võivad auto nr. 95 medalikohtadelt hoopistükki välja trügida! Õnneks tulevad appi Pikse vanad sõbrad eesotsas Matuga (Indrek Taalma), aga ka noor hakkaja mehaanik Cruz Ramirez (Piret Krumm), kes ei lase kogenud kihutajal jääda garaaži tolmu koguma.

Juuli lõppu jääb ka selle suve tõenäoliselt kõige lennukam ulmeseiklus, mis kannab uhket pealkirja „**Valerian ja tuhande planeedi linn**”. Selle peategelasteks on kaks universumi kaitsemisega tegelevat eriagendi Valerian (Dane DeHaan) ja Laureline (Cara Delevigne), kelle missiooniks on leida ja kahjutuks teha kõiki galaktikaid ähvardav hädaoht.

Mõnevõrra väiksemate ohtudega ja pisema universumiga rõõmustab vaatajaid augustikuus animakomöödia „**Emoji film**”, mis näitab seda salamaailma, mis peidus inimeste

„Ämblikmees: Kojutulek”

KINOÜLDISED

„Transformerid: Viimane rüütel”

„Valerian ja tuhande planeedi linn”

nutitelefonides! Suurem osa tegevusest leiabki aset ühe mobiili sees ning me saame jälgida kolme sõpra, kes peavad päästma oma maailma, enne kui see tarkvara uuendades lõplikult kustutatakse.

Muidugi polnud need filmid kõik, mida lähikuu-
del ekraanil näha saab, lihtsalt esmane valik neist, mis võiks huvi pakkuda just Sinule „Hea Lapse” lugeja. Nautige siis seiklusrikast suve nii õues kui ka siseruumides ja pole vaja korrata, milliseid siseruume ma silmas pean. Kohtumiseni kinos!

Kinokuju

Tüdruk ja kelgukoer

Leelo Tungla auhind Sten Roosi muinasjutuvõistlusel 2017

Maarin Daniel Tõrva gümnaasiumi 4a koduõppega klassist

Elas kord väike tüdruk, kes soovis väga endale kelgukoera. Ta unistas koerast päevast päeva ja väga tihti nägi teda ka unes. Samal ajal elas kaugel Alaskal väike kelgukoera kutsikas, kellel ei olnud ema ja kelle õed-vennad olid endale uue kodu Alaskal leidnud. Väike kutsikas oli üksik ja õnnetu, nii väga soovis ta endale kodu leida. Tihti nägi ta unes üht väikest tüdrukut, kes elas kaugel Eestis. See unenägu kordus ööst öösse ja ühel hommikul otsustas kutsikas üles otsida Alaska võluri. Ta rääkis võlurile oma loo: kuidas ta näeb pidevalt unes väikest tüdrukut, kes elab Eestis, ja ta soovib väga tema juurde minna, aga ei tea, kuidas sinna saab. Võlur lubas kelgukoera aidata: „Ma annan sulle kõnevõime, et head inimesed saaksid sind aidata. Kui sa kohtud õige tüdrukuga, siis sinu kõnevõime kaob. Selle järgi saad teada, et oled kohal. Ja ma soovitan sul kohe teeale asuda. Kõigepealt mine Jaapanisse. Head teed!”

Kelgukoer pakkis kaasa väikese kotikese, kuhu pani pildid oma õdedest-vendadest, ja asus teeale. Ta kõndis mööda lõputuid lumevälju, kuni jõudis lõpuks mere äärde, kus üks kaubalaev võttis ta peale ja viis Jaapanisse. Rõõmuga hüppas kelgukoer pardalt maha ja läks linnaga tutvuma. Tänaval tulid talle vastu värvilistes kimonotes tüdrukud ja hakkasid temaga rääkima. „Mis on su nimi ja mida sa siin teed?”

Kelgukoer rääkis neile oma loo ja ütles, et tal ei olegi nime. Tüdrukud kutsusid koera enda poole puhkama

ja teed jooma. Koer kibeles küll ruttu teeale asuma, aga kuna päike oli juba loojumas, siis otsustas ta teekonda jätkata hommikul. Pärast hommikust teejoomist hakkas kelgukoer end teeale sättima. Tüdrukud soovisid talle midagi endast mälestuseks anda. Nad kinkisid kelgukoerale ilusa kimono ja lehviku ning ütlesid: „Meie oleme geišad ja kuna sul nime pole, siis saagu ka sinu nimeks Geiša.”

Kelgukoer asus teeale Hiina poole. Pärast pikka rännakut jõudis ta päralt päeval, mil Hiinas toimusid suured ettevalmistused uue aasta vastuvõtmiseks. Kelgukoer vaatas uudistades ringi ja kuna algamas oli koera-aasta, paluti ka teda pidustustele. Ta nägi esimest korda tuld sülitavaid draakoneid ja taevasse tõusvaid laternaid. See kõik oli tema jaoks nii huvitav ja põnev. Pärast paari Hiinas veedetud päeva asus kelgukoer jälle teeale, kaasas kingituseks saadud portselanist teeserviis. Talle soovitati minna põhja poole, sest seal on külmem ja lumisem.

Pärast mitmeid nädalaid kestnud rännakut jõudis kelgukoer ühte Siberi külla, kus lapsed hullasid lumes. Geiša läks laste juurde mängima. Tal oli seal väga lõbus ja ta arvas, et jääbki sinna elama. Ta rääkis ja naeris koos lastega hommikust õhtuni, aga siis tulid talle järsku meelde võluri sõnad, et kui ta kohtub õige tüdrukuga, siis tema kõnevõime kaob. Siin ta sellise tüdrukuga ei kohtunud. Kelgukoer tänas lapsi lõbusa koosveedetud aja eest ja pidi siiski uuesti teeale asuma. Siberi külast sai ta kingituseks kaasa samovari.

Ta rändas läbi külade ja metsade, kuni jõudis ühel ööl ilusale taluõuele Eestimaa pinnal. Ta oli rännakust nii väsinud, et jäi lumehange magama. Unes nägi ta jälle seda tüdrukut, aga kui ta hommikul silmad lahti tegi, seisis see väike tüdruk tema ees. Tüdruk hakkas koera silitama ja küsis tema käest: „Kes sa oled? Kust sa siia küll tulid? Ma olen sind nii kaua oodanud!”

Kelgukoer tahtis talle kõigest rääkida, aga mitte ühtegi sõna ei tulnud ta suust. Ja siis sai kelgukoer aru, et ta on lõpuks jõudnud õige tüdruku juurde. Tüdruk märkas koera kõrval lumehanges imelikku kotti, seda avades leidis ta sealt geiša riided, teeserviisi ja samovari. Neid ilusaid asju vaadates tuli ta mõttele, et koera nimeks peab saama Geiša. Väike kelgukoer oli leidnud endale lõpuks kodu ja ta oli kõige õnnelikum koer maailmas. Ja tüdruk oli kõige õnnelikum tüdruk maailmas.

Erica-Ely Randoja Tallinnast

Lepatriinu täpid

Sten Roosi muinasjutuvõistluselt 2017

Annika Rääbis Tartu Kivilinna kooli 5. b klassist

Elas kord noor lepatriinu Triinu, kellel polnud täppe. Nagu teada, ei olegi lepatriinudel nukust koorudes kohe täppe, kuid tema oli juba mõnda aega elanud ja tema rohketel õdedel ja vendadel oli juba ammu kaks täppi tekkinud. Nad narrisid Triinut tema täppideta tiibade pärast. Triinu oli väga kurb ja nuttis peaaegu iga päev. Ta püüdis ise lahendust leida, näiteks oli ta oma emalt küsinud, miks tal täppe ei ole, kuid ema ei teadnud vastust.

Ühel ilusal ja palaval suvepäeval tundis Triinu, et ta peab ise oma täpid üles otsima. Ta pakkis asjad ja alustaski paari päeva pärast oma otsinguid. Rännates leidis ta õige pea ka sõbra, rohutirts Tirtsu. Tirts pani tähele, et lepatriinu on miskipärast väga kurb ning küsis, miks. Triinu rääkis talle oma loo ära. Tirts tundis lugu kuulates, et ta peab lepatriinut aitama, ja pakkus end talle kaaslaseks. Triinu oli seda kuuldes üle hulga aja väga rõõmus. Nii jätkasid nad retke koos, kuid pikka aega edutult.

Sadas vihma ning lepatriinu konutas koos Tirtsuga lehe all vihmavarjus. Neil mõlemal oli tuju halb ja nad olid peaaegu lootust kaotamas, sest retk oli kestnud juba kaks nädalat. Korraga kuulis Triinu nagu läbi udu ühte last nutmas. Lepatriinu elavnes ja otsustas välja uurida, kes on see laps ja miks ta nutab. Triinu tahtis ka Tirtsu kaasa kutsuda, kuid tema oli vahepeal kurnatusest magama jäänud. Lepatriinu ootas, kuni

vihm üle jäi, ning otsis siis nutja üles. Triinu tutvustas end lapsele ja küsis siis, kes ta on ja miks ta nutab. Laps rääkiski Triinule kogu loo ära. Selgus, et ta nimi on Mari, talle meeldib väga joonistada, ta oli just metsas lepatriinusid joonistanud, kui korraga tuli vihm ja rikkus tema töö. Ka lepatriinud olid vihmavarju läinud. Lepatriinu otsustas noort kunstnikku aidata ja pakkus välja, et tema võib talle poseerida. Mari oli lahkesti nõus ja hakkas siis ruttu uut pilti joonistama. Mõne hetke pärast sai pilt valmis. Tüdruk küsis, kas ta võib vastutasuks Triinule täpid joonistada. Triinu oli meeleldi nõus ja suutis elevusest vaevu paigal püsida, kui Mari talle täppe joonistas. Kuid ta ei joonistanud kahte täppi, nagu oli teistel väikestel lepatriinudel, vaid seitse. Triinu tänas tüdrukut ja lendas tagasi Tirtsu juurde, kes oli vahepeal üles ärganud. Rohutirts pani tähele, et lepatriinule oli vahepeal seitse ilusat täppi tekkinud. Ta küsis, kuidas Triinu endale täpid sai, ja Triinu rääkis talle, mis oli vahepeal juhtunud. Kui jutud olid räägitud, alustasid nad koduteed.

Koju jõudes rääkis Triinu perele oma seiklusest. Lugu lõpuni kuulatud, hakkasid Triinu õed ja vennad ta täppe kadestama, sest tal oli ju ikkagi seitse täppi, mitte kaks. Kuid nad leppisid ära ja said peagi ka Tirtsuga sõpradeks. Ja kui see vahva lepatriinuperekond ja rohutirts Tirts veel surnud ei ole, elavad nad praegugi oma kodumetsas rahulikku ja üksmeelset elu.

Pool kilomeetrit maapähkleid

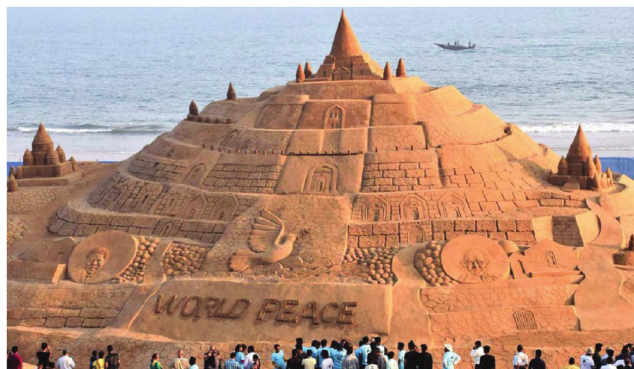
Nööri otsa passib riputada nii võtmeid, amulette kui ka pärleid, kuid miks mitte ka söödavat kraami? Meie paneme talviti tihaste rõõmuks akna taha nõõri otsa riputatud pekitüki, kuid 200 väikest hollandlast otsustasid kamba peale kokku panna rekordilise pikkusega linnutoiduketi. Delfi linnas kogusid lapsed suurel hulgal maapähkleid ning tegelesid

seejärel tervelt kaks tundi nende nõõri otsa sättimisega, pääsedes ühtlasi Guinnessi rekordite raamatusse: maapähkliketi pikkuseks sai tervelt 566 meetrit. Kui rekord oli fikseeritud, lõigati enam kui poolekilomeetrine nõõr juppideks, mis jaotati linna peale laiali – et ka linnud saaksid sellest rõõmu tunda. Väidetavalt olevat Delfi linnalindude arv kõvasti kahanenud – aga küllap maapähklikett meelitas neist mõnegi tagasi.

Rulluiskudel limbotaja

Kaheksa-aastane India poiss Tiluck Keisam kulutas kõvasti nii aega kui ka energiat rulluisutamise meistriks saamiseks. Sealjuures ei pürganud ta purustama rekordeid ei kiiruses ega ka viguruisutamises – oh ei, Tiluck otsustas oma nime Guinnessi rekordite raamatusse kirjutada hoopis rulluiskudel limbotamise kaudu, läbides 30 sentimeetri kõrgusel asuvate takistusribade ala, millel oli pikkust tervelt 145 meetrit. Tänavu maikuus püstitatud rekordiga saavutas poiss võidu iseenda üle: nimelt oli ta detsembris 2015 jäädvustanud oma nime, limbotades ilma komistamata 116 meetrit. Eks näis, võib-olla jõuab tragi limbopoiss keerukas poosis kunagi ka terve kilomeetri läbi uisutada!

Liivaloss hiiglastele

Kes meist ei oleks liivakastis või mererannas losse meisterdanud! Selleks on vaja mõnusalt märga liiva, kühvlikest ja head tahtmist. Liivalossidel on ainult üks halb omadus: nad kipuvad pikapeale iseenesest lagunema, olgu nad siis väikesed või suured. Küllap on Indias, Puri rannas selle aasta veebruaris valmistatud liivaloss juba ammu laiali vajunud, kuid Guinnessi rekordite raamatusse jäi sellest siiski kustumatu jälg: nimelt kuulutati see Sudarsan Pattanaiki ja ta 45 tudengist sõbra meisterdatud liivapalee maailma kõigi aegade kõrgeimaks liivalossiks. Liivaskulptuuri kaunistasid paljude loomade ja inimeste kujud ning sõnad „World Peace” – maailma rahu. Vähemasti liivakujuritele tõi 1484 meetri kõrgune ehitis kindlasti rahu südamesse.

Mida kõike siin maailmas ei koguta!

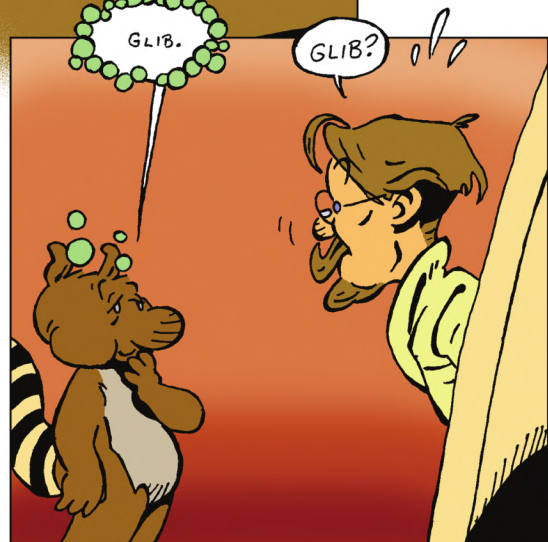
Et isegi kaka kollektsioneerimisega võib maailmarekordeid saavutada, seda tõestas George Frandsen, kes kirjutas tänavu oma nime Guinnessi rekordite raamatusse maailma suurima koproliidikollektsiooni omanikuna. Sõna „koproliid” kõlab uhkelt, kuid maakeelde ümber panduna tähendab see kivistunud kakajunni. Sellegipoolest ei maksa arvata, et Frandsen kogub igasugust kõva kõhu toodangut: teadusehuvilise mehe kogusse kuuluvad nimelt väga kaugetest aegadest pärit fossiliseerunud ekskrementid: oma esimese eksponaadi leidis ta noore tudengina Utah's matkates. Nüüd, kolmekümne kuue aastaselt, kuulub mehe valdusse tervelt 1277 suurepärase eelajaloolist eksponaati, teiste hulgas 6 meetri pikkuse hiidkrokodillitaolise eluka junn, mille vanuseks arvab õnnelik omanik üle 5 miljoni aasta.

TRIBU - LIINE

ET TOUCHÉ!

ANKA JA HAMMUSTAV LIBLIKAS

Jaanika Kolk

Anka istus jahimeeste poolt ehitatud vaatetorni kõige madalamal palgipulgal ja kiigutas seal mõnusasti oma paljaid jalgu. Tüdruk silmitses hoolega ees laiuvat karjamaad, lootes, et ehk tulevad sinna kitsed rohtu sööma. Päike paistis soojalt ja nii hea oli lihtsalt niisama olla ja kuulata, kuidas ümberringi linnud laulavad ja putukad sumisevad. Mõne aja pärast lendles Anka lähedale üks imeilus liblikas. Liblikas tegi mitu tiiru ümber tüdruku ja maandus siis tema suure varba otsas. Anka hoidis hinge ka kinni, et mitte end liigutada, ja imetles õhinal seda kaunist oranžikirjut olendit.

Korraga tundis tüdruk hammustust varba otsas ja karjatas ehmatuses. Liblikas muidugi tõusis selle peale lendu ja kadus. Anka oli väga segaduses: „Kuidas sai see ilus putukas mind hammustada, kui tal hambaidki ei ole! Ja miks tahtis liblikas mind hammustada, kui tal olidki imekombel mingid hambad tekkinud?” See jäigi mõneks ajaks tüdruku jaoks suureks mõistatuseks.

Kui Tallinna Loodusmuuseum avas liblikanäituse, läksid Anka ja Janka seda vaatama. Seal oli igas suuruses ja värvuses tiibadega putukaid. Küll kirjusid, küll ühevärvilisi ning isegi mustvalgeid ja mõned olid suisa värvitud ja läbipaistvad. Tiivulised olid nõelaga tahvli külge kinnitatud kõigile huvilistele vaatamiseks. Kohale oli tulnud ka neid putukaid kogunud teadlane.

Tüdruk lootis, et äkki saab ta nüüd selle hammustamise kohta küsida ja kiheles väga sellele targale mehele oma küsimust esitama. Tuli oodata kannatlikult, kuni uurija oli kõik oma põnevad jutud liblikate elust ära rääkinud. Siis ütles mees, et vastab nüüd hea meelega kuulajate küsimustele. Seda ei lasknud Anka endale kaks korda öelda ja prahvatas välja juba kaua aega valmis olnud küsimuse: „Kas liblikad hammustavad?”

Teadlane vastas naeratades: „Ei, liblikad ei hammusta.”

„Aga mind üks liblikas hammustas,” ütles tüdruk, ise kahtlustavalt uurija poole vaadates. Teadlaseonul oli nüüdki vastus olemas, ta seletas mõnusasti muheledes: „Nendel ilusatel putukatel on jalgade küljes sellised spetsiaalsed ogad, millega nad aeg-ajalt kuhugi kinnituvad ja võibolla oli sinu varvas nii ahvatlev asi, mille külge see isend tahtis kinnituda.”

Anka jäi vastusega väga rahule ja tänas teadlast. Ta oli tõesti õnnelik selle vastuse üle: putukas ei tahtnudki talle haiget teha, vaid tüdruk oli omal kombel sellele liblikale hoopis meeldinud. Pikka aega vaevanud küsimus sai lõpuks vastuse.

MINI-KÄSILASTE TURNIMISTURNIIR

Filmisarja „Mina, supervaras“ vaprad tegelased – tibukollased ja energilised minionid ehk meie keeli käsilased – on juba paljudele tuttavad. Nüüd on käsilased lasknud endast teha minikujukesed, kes tegutsevad uues lauamängus „**Turnivad käsilased**“. Muidugi ei hakka nad turnima ilma osavate mängijateta, kelle ülesandeks on raketitorni küljest eemaldada värvilised vardad nii, et mängust langeks välja võimalikult vähe käsilasi. Põnev mäng on mõeldud kahele kuni neljale osavõtjale, ainult et väga väikestele seda ei soovitata – kes teab, mida alla kolmesed võivad pisikeste detailidega ette võtta.

Kindlasti on Sul, hea lugeja, oma lemmikspordiala, mida tahaksid teistelegi tutvustada. Joonista meile üks vahva reklaam, mis kutsuks kõiki Sinu harrastust jagama! Saada oma töö toimetusele **enne 10. augustit 2017!**

PARIMATELE AUHINNAKS UUS MÄNG RIMONNET!

TURNIVAD KÄSILASED FFC11

12+

aastat

3-6

mängijat

20+

min.

TACTIC**Mäng
täis hoogsat
muutumist ja
muundumist!****Mina olen...****ALIAS**

AH, MIS ISEVÄRKI ALIAS!

Kas tead, et põnevate Aliaste sekka on saabunud uus lahe mäng nimega „Mina olen... Alias!“? Ka see mäng ootab osalistelt nutikust ja kiiret taipu ning muidugi tulevad kasuks teadmised kõigist valdkondadest, sest kes teab, keda sul seekord mängida tuleb! Lisaks mängulauale, nuppudele ja liivakellale kuuluvad uue Aliase juurde nimekaardid ja peavõru, mille külge kaardid kinnitatakse. Nii keerukatele kui ka lihtsatele küsimustele vastates peavad mängijad välja selgitama, kelle nime all nad seekord esinevad. Lisaks põnevusele aitab „Mina olen... Alias“ koguda ja täiendada oma teadmisi – ja kes meist siis ei tahaks tark olla! Meie seekordseks ülesandeks on **joonistada või kirjeldada oma lemmikkangelast** – olgu ta pärit siis päris elust, raamatulehekülgedelt või kinoekraanilt.

Saada oma käte- ja mõttetöö toime-
tusele enne 10. augustit 2017!
Parimatele Rekatoilt auhinnaks
„Mina olen... Alias“s!

NB! Vaata vahel ka Rekato veebipoodi, mille aadress on www.rekato.ee!

REKATO

nüüd mängime...